

**REGULAMIN
DOTYCZĄCY BEZPIECZEŃSTWA
w Publicznej Szkole Podstawowej
„Marco Polo”
prowadzonej przez
Ogólnopolskiego Operatora Oświaty**

Wrocław, 16 marca 2023r.

Spis treści

1. Podstawy prawne zapewniające bezpieczeństwo w szkole przez dyrektora	2
2. Wstęp	3
3. Cel główny	3
4. Procedura dotycząca przyprowadzania i odbierania ucznia ze szkoły	4
5. Procedura dotycząca przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że ucznia chce odebrać opiekun/rodzin, który jest pod wpływem alkoholu, narkotyków lub zachowuje się agresywnie.	5
6. Procedura dotycząca sytuacji, gdy dziecko nie zostanie odebrane ze szkoły	5
7. Procedury dotyczące przypadku odbierania ucznia ze szkoły przez rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub wolnym związku	6
8. Procedura dotycząca przypadku, gdy dziecko w czasie zajęć organizowanych przez szkołę uległo nieszczęśliwemu wypadkowi lub urazowi	6
9. Procedura dotycząca sytuacji, gdy do szkoły uczęszcza dziecko przewlekle chore	8
10. Procedura dotycząca sytuacji, gdy do szkoły uczęszcza dziecko z anafilaksją, astmą oskrzelową, alergicznym nieżytem nosa, atopowym zapaleniem skóry lub pokrzywką.	9
11. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia u dzieci w szkole objawów chorobowych, choroby zakaźnej, wszawicy, świerzbu itp.	14
12. Procedura dotycząca przebywania w szkole, zabaw na placu zabaw, terenie przyszkolnym, spacerów i organizowania wycieczek poza terenem szkoły.	15
13. Procedura dotycząca zachowania bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia wymagającego przeprowadzenie ewakuacji	17
14. Procedura dotycząca monitorowania osób wchodzących i opuszczających teren szkoły	18
15. Procedura dotycząca zachowania się w sytuacji znalezienia niebezpiecznych przedmiotów i rzeczy na terenie szkoły	19
16. Procedura dotycząca przypadku przemocy w rodzinie	19
17. Procedura dotycząca postępowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły	21
18. Procedura dotycząca postępowania w sytuacji wtargnięcia napastnika (terrorysty)	22
19. Procedura postępowania w przypadku zgłaszanego złego samopoczucia przez ucznia	24
20. Procedura postępowania w przypadku pojawienia się zachowań samouszkodzających u ucznia	25
21. Procedura postępowania w przypadku pojawienia się u ucznia myśli samobójczych	26
22. Procedura postępowania w przypadku prób samobójczych	27
23. Procedura postępowania w przypadku samobójstwa	27
24. Procedura postępowania w przypadku śmierci rodzica/opiekuna ucznia	29
25. Postępowanie nauczyciela z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze	29

26. Procedury postępowania związane z użyciem papierosów i e-papierosów w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie	30
27. Procedura postępowania w przypadku zachowań agresywnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia oraz naruszających godność innych osób – szkoła podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa	31
28. Procedura związana z naruszeniem godności nauczyciela i ochorną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych	31
29. Procedura postępowania w przypadku aktu wandalizmu, zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego	33
30. Procedura postępowania w przypadku kradzieży	33
31. Procedura postępowania w przypadku alarmu bombowego	34
32. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku zachowania ucznia utrudniającego prowadzenie lekcji	35
33. Procedura postępowania w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji oraz stosowania innych rodzajów przemocy psychicznej na terenie szkoły	36
34. Procedura postępowania w przypadku ujawnienia cyberprzemocy (przemoc z użyciem Internetu lub telefonu komórkowego)	36
35. Załączniki: 1,2,3 i karta konsultacji	38

Telefony alarmowe:

Międzynarodowy - 112

Pogotowie – 999

Policja – 998

Straż pożarna – 997

Telefon zaufania – 116 111

Telefon dla Rodziców i Nauczycieli w sprawie Bezpieczeństwa Dzieci – 800 100 100

Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka – 800 121 212

XII Oddział Psychiatryczny Dla Dzieci i Młodzieży – 71/ 39 25 356, ul. Koszarowa 5, Wrocław

Poradnia Promyk Słońca – 71 782 77 77, ul. Swobodna 8a, Wrocław

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna nr 5 – 71 798 68 31, ul. Czajkowskiego 28, Wrocław

1. Podstawy prawne zapewniające bezpieczeństwo w szkole przez dyrektora

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997r (Dz. U. 1997 Nr78 poz. 483 – art. 72).
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989r (Dz. U. 1991 Nr 120 poz. 526 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN i S z dnia 31 grudnia 2002r w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. 2003 Nr 6 poz. 69 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008r. o zapobieganiu i zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. 2018, poz. 151)
- Stanowisko Ministra Zdrowia w sprawie możliwości podawania leków dzieciom przez nauczycieli w szkole i przedszkolu z dnia 4 maja 2010 r.
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 25 maja 2018 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki krajoznawstwa i turystyki (Dz.U. 2018 poz. 1055 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. 2018 poz. 620)
- Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 kwietnia 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz.U. z 2010 r. Nr 109 poz. 719)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. 2018 poz. 969)
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2016 poz. 487 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny (Dz. U. 2018 poz. 1600)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2015 poz. 1390)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 maja 2001 r. w sprawie postępowania mediacyjnego w sprawach nieletnich. (Dz. U. 2001 Nr 56 poz. 591 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. 2011 Nr 209 poz. 1245)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 poz. 1591 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2018 poz. 1030 z późn. zm.)

2. Wstęp

Znajomość podstawowych zasad BHP, regulaminów i procedur jest warunkiem odpowiedzialnej ucznia przebywającego w szkole i podczas zajęć organizowanych poza terenem szkoły.

3. Cel główny

Wprowadzenie regulaminu zawierającego procedury dotyczące bezpieczeństwa dzieci w placówkach edukacyjnych OOO znajduje swoje uzasadnienie w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo każdego dziecka objętego opieką naszej placówki.

W sytuacjach trudnych oraz zagrażających bezpieczeństwu ucznia, nauczyciele i pozostały personel szkoły oraz inne osoby świadczące pracę na rzecz placówki są zobowiązani postępować zgodnie z przyjętym regulaminem.

Rodzice zobowiązani są znać i przestrzegać postanowienia niniejszego dokumentu.

4. Procedura dotycząca przyprowadzania i odbierania ucznia ze szkoły

1. Za bezpieczeństwo dzieci w drodze do szkoły i ze szkoły odpowiadają rodzice/prawni opiekunowie.
2. Rodzice (prawni opiekunowie) przyprowadzają dzieci do szkoły w określonych godzinach (uzależnionych od pracy świetlicy i szkoły).
3. Rodzice (prawni opiekunowie) lub osoby pisemnie do tego upoważnione odpowiadają za bezpieczeństwo dzieci do momentu przekazania ich pod opiekę nauczyciela lub wychowawcy świetlicy oraz od chwili odebrania z grupy świetlicowej lub z klasy.
4. Dzieci korzystające ze świetlicy mają zapewnioną opiekę od godziny 6:30 do godziny 17:30 (według zadeklarowanych godzin), w zależności od czasu rozpoczynania i kończenia zajęć dydaktycznych.
5. Po zajęciach nauczyciel kl. I odprowadza dzieci do świetlicy, pozostali uczniowie odbierani są przez rodziców lub osoby upoważnione bezpośrednio z sali zajęć.
6. Uczniowie kl. II i III i starszych samodzielnie schodzą do świetlicy lub szatni, gdzie oczekują na nich upoważnione osoby, albo zgodnie z oświadczeniem rodziców/ prawnych opiekunów idą samodzielnie do domu (po ukończeniu 7 roku życia).
7. Osoba odbierająca dziecko ze szkoły nie może być w stanie nietrzeźwym ani pod wpływem środków odurzających.
8. W przypadku nieodebrania dziecka przez rodziców ze szkoły należy: niezwłocznie skontaktować się telefonicznie z rodzicami (prawnymi opiekunami) zapewnić uczniowi opiekę do czasu przybycia rodziców lub osób upoważnionych do odbioru dziecka po wyczerpaniu wszystkich dostępnych możliwości kontaktu z rodzicami zawiadomić policję. Nauczyciel sporządza notatkę na temat zdarzenia i podjętych działań.
9. Gdy rodzic/opiekun lub osoba pisemnie do tego upoważniona chce z uzasadnionych powodów odebrać dziecko ze szkoły w czasie zajęć edukacyjnych, zgłasza ten fakt wychowawcy lub nauczycielowi uczącemu w danym czasie w formie pisemnego oświadczenie.
10. Uczeń może także zostać pisemnie zwolniony przez rodzica (prawnego opiekuna) z zajęć lekcyjnych. Bierze on wtedy odpowiedzialność za samodzielny powrót dziecka do domu lub innego wskazanego miejsca (np. do lekarza). Rodzic (prawni opiekun) zobowiązany jest w pisemnym oświadczeniu podać datę i godzinę zwolnienia.
11. W przypadku złego samopoczucia lub innych okoliczności, pielęgniarka (kiedy jej nie ma wychowawca), informuje telefonicznie rodzica/opiekuna o zaistniałej sytuacji. Jeżeli rodzic osobiście nie może przyjechać po dziecko, wskazuje osobę, która to uczyni. Wskazana przez rodzica osoba musi przy odbiorze dziecka okazać dowód tożsamości. Odbiór dziecka odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym.
12. Szkoła gromadzi i przechowuje oświadczenia rodziców (prawnych opiekunów) w teczce wychowawcy do końca roku szkolnego.
13. Sporadyczny, samodzielny powrót dziecka ze szkoły udokumentowany jest stosownym oświadczeniem, który mają obowiązek złożyć rodzice (prawni opiekunowie). Wychowawca informuje o tym innych nauczycieli, prowadzących ostatnią lekcję w klasie.
14. Rodzice/ prawni opiekunowie mogą pisemnie upoważnić do odbioru swojego dziecka także jego niepełnoletnie rodzeństwo (po ukończeniu 13 - go roku życia). W takiej sytuacji nauczyciel powinien uzyskać od rodziców wyraźne oświadczenie woli w przedmiotowym zakresie.

15. Rodzice ponoszą pełną odpowiedzialność prawną za bezpieczeństwo dziecka odbieranego ze szkoły przez każdą upoważnioną przez nich osobę dorosłą czy też niepełnoletnią.
16. Żadna telefoniczna prośba rodzica (prawnego opiekuna) bez pisemnego upoważnienia do wydania dziecka nie będzie uwzględniana.
17. Rodzice (prawni opiekunowie) z chwilą pojawienia się w szkole i odebrania dziecka z klasy, świetlicy szkolnej ponoszą za nie całkowitą odpowiedzialność.
18. Osoby upoważnione w momencie odbioru dziecka powinny posiadać przy sobie dowód osobisty (legitymację szkolną) i okazać go na żądanie nauczyciela.

5. Procedura dotycząca przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że ucznia, chce odebrać rodzic/prawny opiekun, osoba upoważniona będąca pod wpływem alkoholu, narkotyków, zachowująca się agresywnie, która nie jest w stanie zapewnić dziecku bezpieczeństwa

1. Nauczyciel nie wydaje dziecka i zawiadamia dyrektora placówki.
2. Nauczyciel zawiadamia o zaistniałym fakcie drugiego rodzica/ prawnego opiekuna lub inną osobę upoważnioną przez rodziców do odebrania dziecka ze szkoły.
3. W przypadku odmowy odebrania dziecka przez inne osoby upoważnione do odbioru, dyrektor lub nauczyciel powiadamia o zaistniałej sytuacji jednostkę policji.
4. Po rozpoznaniu przez Policję sytuacji domowej dziecka dyrektor szkoły i Policja podejmują decyzję o dalszym postępowaniu w sprawie.
5. Po zdarzeniu dyrektor szkoły przeprowadza rozmowę z rodzicami w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji oraz zobowiązuje ich do przestrzegania zasad określonych w „Regulaminie dotyczącym bezpieczeństwa w Publicznej Szkole Podstawowej „Marco Polo” prowadzonej przez OOO.
6. Po zakończeniu działań interwencyjnych dotyczących zaistniałego zdarzenia nauczyciel sporządza notatkę służbową i przekazuje ją dyrektorowi placówki.
7. Jeśli w/w sytuacja powtarza się dyrektor zobowiązany jest pisemnie powiadomić Sąd Rodzinny – Wydział Rodzinny i Nieletnich, policję, terenowy ośrodek pomocy społecznej oraz powiadomić rodziców o podjętych działaniach.

6. Procedura dotycząca sytuacji, gdy dziecko nie zostanie odebrane ze szkoły

1. Jeśli dziecko nie zostanie odebrane ze szkoły w godzinach otwarcia placówki, nauczyciel powiadamia o tym fakcie dyrektora placówki .
2. Dyrektor lub pod jego nieobecność nauczyciel zawiadamia o zaistniałej sytuacji rodziców/prawnych opiekunów i zobowiązuje ich do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły .
3. Jeśli próba zawiadomienia rodziców się nie powiedzie, dyrektor lub nauczyciel zwraca się o pomoc do Policji w celu ustalenia miejsca pobytu rodziców/ prawnych opiekunów.
4. Po konsultacji z policją dyrektor lub nauczyciel może:
 - a) podjąć decyzję o odprowadzeniu dziecka do domu, jeśli rodzice/ prawni opiekunowie lub inne osoby upoważnione do odbioru dziecka są w domu i z obserwacji wynika, że mogą sprawować opiekę nad dzieckiem (np. nie są pod wpływem alkoholu, środków odurzających, itp.),

- b) zwrócić się do Policji z prośbą o podjęcie dalszych działań przewidzianych prawem, łącznie z umieszczeniem dziecka w pogotowiu opiekuńczym.
5. Nauczyciel sporządza ze zdarzenia notatkę służbową, którą przekazuje dyrektorowi placówki.
 6. Po zdarzeniu dyrektor przeprowadza rozmowę z rodzicami/prawnymi opiekunami dziecka w celu wyjaśnienia sytuacji oraz zobowiązuje ich do przestrzegania prawa obowiązującego w szkole.
 7. Jeśli przypadki nieodbierania dziecka ze szkoły powtarzają się, dyrektor zobowiązany jest powiadomić Sąd Rodzinny i poinformować rodziców/prawnych opiekunów o podjętych działaniach.

7. Procedura dotycząca przypadku odbierania ucznia ze szkoły przez rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub w wolnym związku

1. Nauczyciel wydaje dziecko każdemu z rodziców, jeśli ma on zachowane prawa rodzicielskie, o ile postanowienie sądu nie stanowi inaczej.
2. Jeśli do szkoły zostanie dostarczone postanowienie sądu o sposobie sprawowania przez rodziców opieki nad dzieckiem, nauczyciel postępuje zgodnie z tym postanowieniem.
3. O każdej próbie odebrania dziecka przez rodzica/opiekuna nieuprawnionego do odbioru, nauczyciel powiadamia dyrektora szkoły i rodzica/opiekuna sprawującego opiekę nad dzieckiem.
4. W sytuacji, kiedy oboje rodzice wykonują władzę rodzicielską a mimo to na terenie placówki dochodzi między nimi do sporów o odbiór dziecka, np. kłótnie rodziców, wrywanie sobie dziecka itp., nauczyciel lub dyrektor powiadamia Policję.
5. W przypadku braku porozumienia między Rodzicami dt. uprawnienia osób trzecich do odbioru dziecka, dyrektor szkoły podejmuje decyzje o wydaniu dziecka wyłącznie Rodzicom.

8. Procedura dotycząca przypadku, gdy dziecko w czasie zajęć organizowanych przez szkołę uległo nieszczęśliwemu wypadkowi lub urazowi

1. Nauczyciel:

- 1.1 Zapewnia opiekę pozostałym uczniom i udziela dziecku w miarę możliwości doraźnej pierwszej pomocy przedmedycznej.
- 1.2 Pozostawienie reszty uczniów bez opieki jest niedopuszczalne.
- 1.3 Pierwsza pomoc przedlekarska polega przede wszystkim na wezwaniu pogotowia ratunkowego oraz wykonaniu czynności podejmowanych w celu ratowania osoby w stanie nagłego zagrożenia zdrowia, w tym również z wykorzystaniem wyrobów medycznych oraz produktów leczniczych wydawanych bez przepisu lekarza, dopuszczonych do obrotu w Polsce.
- 1.4 Powiadamia rodziców/prawnych opiekunów dziecka, dyrektora placówki i koordynatora lokalnego o nieszczęśliwym wypadku.

- 1.5 Jeśli zachodzi konieczność, wzywa na miejsce pogotowie ratunkowe.
- 1.6 Wzywający pogotowie ratunkowe jest zobowiązany udzielić pracownikowi pogotowia ratunkowego wszelkich informacji niezbędnych do udzielenia pierwszej pomocy poszkodowanemu, a także postępować zgodnie z instrukcjami wydanymi przez lekarza, ratownika lub dyspozytora pogotowia ratunkowego.
- 1.7 Pracownik szkoły będący świadkiem zdarzenia lub pracownik, który je zauważył, jest zobowiązany zabezpieczyć miejsce wypadku i w razie konieczności wyprowadzić pozostałych uczniów z miejsca zagrożenia, a jeśli nie ma możliwości zrobienia tego osobiście, powinien wezwać osobę, która wykona te czynności.
- 1.8 Pierwszej pomocy przedlekarskiej w sytuacji wymagającej nagłego działania poszkodowanemu udziela nauczyciel, który zauważył wypadek lub jest świadkiem zdarzenia.
- 1.9 W miarę możliwości do udzielenia pierwszej pomocy wzywa się nauczyciela przeszkolonego w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej.
- 1.10 Osoba udzielająca pierwszej pomocy przedlekarskiej powinna udzielić tej pomocy zgodnie z przyjętymi zasadami udzielania pierwszej pomocy.
- 1.11 Czynności podjęte w ramach udzielania pierwszej pomocy powinny być wykonywane do czasu podjęcia czynności kwalifikowanej pierwszej pomocy przez przybyłego na miejsce zdarzenia ratownika lub też do czasu rozpoczęcia medycznych czynności ratunkowych przez przybyły na miejsce zdarzenia zespół ratownictwa medycznego.
- 1.12 Do czasu przybycia pogotowia ratunkowego do obowiązków udzielającego pierwszej pomocy przedlekarskiej należy w szczególności wykonanie w razie konieczności opatrunku, ułożenie dziecka w bezpiecznej pozycji, wykonanie sztucznego oddychania oraz masażu serca, niedopuszczenie do sytuacji zagrożenia życia.
- 1.13 W razie wystąpienia urazów (skaleczenia, otarcia, zasinienia) niewymagających udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej i nie powodujących stanu nagłego zagrożenia zdrowia lub życia wychowanka nauczyciel za zgodą rodzica może dokonać niezbędnych czynności mających na celu udzielenie dziecku pomocy.
- 1.14 O każdym wystąpieniu urazu nauczyciel będący świadkiem zdarzenia lub nauczyciel, pod którego opieką dziecko się znajduje, powiadamia w dniu zdarzenia rodziców (opiekunów prawnych) dziecka oraz dyrektora.
- 1.15 Uraz nie stanowi wypadku.
- 1.16 W przypadku wystąpienia urazów u dzieci będących pod opieką szkoły nie sporządza się dokumentacji powypadkowej.
- 1.17 W przypadku podejrzenia choroby dziecka nie wymagającej udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej (gorączka, kaszel, katar, wysypka itp.) nauczyciel niezwłocznie powiadamia rodziców (opiekunów) dziecka i informuje ich o konieczności wcześniejszego odebrania dziecka ze szkoły.
- 1.18 Sporządza notatkę służbową, w której opisuje przebieg zdarzenia.
- 1.19 Wykaz pracowników szkoły przeszkolonych w zakresie udzielania pierwszej pomocy przedlekarskiej:

Imię i nazwisko	Podpis

2. W razie wypadku powodującego **ciężkie uszkodzenie ciała, wypadku zbiorowego lub śmiertelnego**, dyrektor lub inny pracownik szkoły, który powziął wiadomość o wypadku podejmuje następujące działania:

- 2.1. Niezwłocznie zapewnia poszkodowanemu opiekę.
- 2.2. Wzywa pogotowie ratunkowe i informuje dyrektora szkoły oraz koordynatora lokalnego.
- 2.3. W miarę możliwości udziela poszkodowanemu pierwszej pomocy.
- 2.4. Sporządza notatkę służbową, w której opisuje przebieg zdarzenia.

3. Dyrektor lub upoważniony przez niego pracownik ma obowiązek:

- 3.1. O każdym wypadku zawiadomić niezwłocznie: rodziców (prawnych opiekunów) poszkodowanego, specjalistę do spraw BHP – OOO.
- 3.2. W sytuacji wypadku powodującego ciężkie uszkodzenie ciała, wypadku zbiorowego lub śmiertelnego niezwłocznie powiadomić o wypadku rodziców/ prawnych opiekunów dziecka, specjalistę do spraw BHP - OOO, organ prowadzący, Radę Rodziców, prokuratora i kuratora oświaty.
- 3.3. Zabezpieczyć miejsce wypadku w sposób wykluczający dopuszczenie osób niepowołanych.
- 3.4. Powołać zespół powypadkowy, który ustali okoliczności i przyczyny wypadku i sporządzić protokół powypadkowy.
- 3.5. Zatwierdzić protokół podpisany przez zespół powypadkowy, doręczyć niezwłocznie rodzicom i pouczyć ich o sposobie i trybie odwołania.
- 3.6. Prowadzić rejestr wypadków.
- 3.7. O wypadku, do którego doszło w wyniku zatrucia zawiadomić niezwłocznie Państwowego Inspektora Sanitarnego.

9. Procedura dotycząca sytuacji, gdy do szkoły uczęszcza dziecko przewlekle chore

1. Obowiązki dyrektora:

- 1) pozyskać od rodziców (opiekunów prawnych) dziecka szczegółowe informacje na temat choroby oraz wynikających z niej ograniczeń w funkcjonowaniu;
- 2) zobowiązać nauczycieli do pozyskania wiedzy na temat tej choroby, m.in. poprzez analizę publikacji z serii „One są wśród nas”;
- 3) zorganizować szkolenie kadry pedagogicznej i pozostałych pracowników szkoły w zakresie postępowania z chorym dzieckiem na co dzień oraz w sytuacji zaostrzenia objawów czy ataku choroby;
- 4) w porozumieniu z pielęgniarką lub lekarzem, wspólnie z pracownikami szkoły opracować procedury postępowania w stosunku do każdego chorego dziecka, zarówno na co dzień, jak i w przypadku zaostrzenia objawów czy ataku choroby.

Procedury te mogą uwzględniać m.in. przypominanie lub pomoc w przyjmowaniu leków, wykonywaniu pomiarów poziomu cukru, regularnym przyjmowaniu posiłków, sposób reagowania itp. Powinny też określać formy stałej współpracy z rodzicami (opiekunami prawnymi) tego dziecka oraz zobowiązanie wszystkich pracowników szkoły do bezwzględnego ich stosowania;

5) wspólnie z nauczycielami i specjalistami zatrudnionymi w szkole dostosować formy pracy dydaktycznej, dobór treści i metod oraz organizację nauczania do możliwości psychofizycznych tego dziecka, a także objąć go różnymi formami pomocy psychologiczno-pedagogicznej;

2. Leki w szkole mogą być podawane w szczególnych przypadkach, po to, aby umożliwić dziecku przewlekle choremu korzystanie z edukacji szkolnej.

3. Zgodę na podawanie leków dziecku może wyrazić nauczyciel, który odbył szkolenie wewnętrzne z zakresu postępowania z dzieckiem przewlekle chorym w szkole.

4. Jeśli nauczyciel wyrazi zgodę na podawanie dziecku leków w szkole należy przestrzegać następujących zasad:

- a) zobowiązać rodziców/prawnych opiekunów do przedłożenia pisemnego zaświadczenia lekarskiego o chorobie dziecka i o konieczności podawania mu leków na terenie placówki oraz nazwie leku, sposobie i okresie jego dawkowania,
- b) wymagać od rodziców/prawnych opiekunów pisemnego imiennego upoważnienia: do kontroli cukru we krwi u dziecka chorego na cukrzycę, lub podawania leków wziewnych na astmę,
- c) powiadomić dyrektora o sytuacji i przedłożyć dokumentację medyczną dziecka oraz upoważnienie rodziców/ prawnych opiekunów,
- d) na podstawie zaświadczenia lekarskiego i upoważnienia rodziców/ prawnych opiekunów, dyrektor wyznacza spośród pracowników, za ich zgodą, osoby do podawania leku dziecku z których jedna podaje lek i odnotowuje ten fakt w rejestrze podawanych leków poprzez zapisanie imienia i nazwiska dziecka, nazwy podanego leku, daty i godziny podania dawki, a druga nadzoruje w/w czynności: obydwie wyznaczone osoby zobowiązane są potwierdzić fakt podania dziecku leku i nadzorowania tej czynności poprzez złożenie czytelnych podpisów pod sporządzonym rejestrem.

5. Lek przekazany przez rodzica do szkoły jest przechowywany w szafie zamykanej na klucz wskazanej przez dyrektora szkoły.

6. Nauczyciel upoważniony do podawania leku wraz z osobą nadzorującą podawanie leku każdorazowo zaraz po podaniu leku umieszczają go w wyznaczonym przez dyrektora miejscu zabezpieczając przed dostępem przez osoby nieupoważnione.

7. Klucze do szafy są przechowywane w miejscu wyznaczonym przez dyrektora placówki.

8. Rodzic ma obowiązek napisać dokładną instrukcję dotyczącą sposobu podawania leku oraz dołączyć do dokumentacji ulotkę od leku i przekazać dyrektorowi szkoły.

9. Delegowanie przez rodziców uprawnień do wykonywania czynności związanych z podawaniem leku dziecku przewlekle choremu i opieką nad tym dzieckiem oraz zgoda pracownika szkoły, zobowiązanie do sprawowania opieki winny mieć formę umowy pisemnej pomiędzy rodzicami dziecka przewlekle chorego, a nauczycielem lub nauczycielami.

10. Procedura dotycząca sytuacji, gdy do szkoły uczęszcza dziecko z anafilaksją, astmą oskrzelową, alergicznym nieżytem nosa, atopowym zapaleniem skóry lub pokrzywką.

Przepisy ogólne:

- W przypadkach opisanych w niniejszych zaleceniach należy odizolować ucznia od źródła alergenu, powiadomić pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania albo higienistkę szkolną.
- Niezależnie od niniejszych zaleceń zastosowanie mają zasady udzielania pierwszej pomocy w nagłych przypadkach.

Anafilaksja

Anafilaksja to ciężka, **natychmiastowa** (rozwijająca się w ciągu od kilku do kilkunastu minut) **reakcja alergiczna**, która stanowi **zagrożenie życia chorego**.

- **Przyczyny:**
 - pokarm (np. mleko, jajko, orzechy arachidowe, soja i inne),
 - **leki i użądlenie** przez owady błonkoskrzydłe.
 - obraz anafilaksji może wystąpić **po wysiłku fizycznym** (np. zajęcia wychowania fizycznego).
- **Objawy:** Gwałtowne pojawienie się po posiłku, podaniu leku, użądleniu, wysiłku fizycznym, co najmniej dwóch z poniższych objawów:
 - zaczerwienienie skóry lub pokrzywka;
 - silny świąd dłoni, stóp i całego ciała;
 - napad kaszlu;
 - obrzęk w gardle;
 - obrzęk języka;
 - duszność;
 - świszczący oddech;
 - brak kontaktu;
 - utrata świadomości.
- **Postępowanie:**
 - Wezwij zespół ratownictwa medycznego oraz powiadom rodzica ucznia – jeżeli możesz poproś o to inną osobę; w przypadku potrzeby, poproś dyspozytora ratownictwa medycznego o wskazówki, jak pomóc uczniowi;
 - w przypadku pojawienia się co najmniej 2 objawów, w miarę dostępności podaj **autowstrzykiwacz lub ampułkostrzykawkę z adrenaliną** (samodzielne podanie przez ucznia, pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania albo higienistkę szkolną lub nauczyciela po odpowiednim przeszkoleniu), **w przednioboczną powierzchnię uda w 1/3 jego górnej części**, w następujący sposób:
 - adrenalina we wstrzykiwaczu¹⁾:
 - chwycić wstrzykiwacz tak, aby dłoń była zaciśnięta w pięść wokół wstrzykiwacza, a pomarańczowa końcówka była skierowana w dół,

- drugą ręką zdejmij niebieskie zabezpieczenie znajdujące się po przeciwnej stronie,
- trzymaj pomarańczową końcówkę ok. 10cm od uda i przez ubranie przyciśnij mocno autowstrzykiwacz do uda aż usłyszysz „klik” rozpoczęcia podawania leku,
- przytrzymaj ok. 10 sekund,
- adrenalina w ampułkostrzykawce:
 - zdejmij nasadkę igły, nie zdejmuj blokady na tłoku,
 - wbij igłę w udo, nie podawaj przez ubranie,
 - naciśnij tłok aż poczujesz opór,
 - przytrzymaj przez kilka sekund,
 - wyjmij igłę;
- pozwól uczniowi przyjąć dowolną pozycję ciała;
- uważnie obserwuj ucznia i nie pozostawiaj jego bez opieki osoby dorosłej;
- Po podaniu adrenaliny sprawdź, czy uczeń posiada przy sobie inne leki przepisane przez lekarza do podania w przypadku wstrząsu anafilaktycznego; podaj zgodnie z zaleceniem, jeżeli jest to możliwe (uwaga, w przypadku utraty przytomności nie podawać leków w postaci doustnej);
- w przypadku braku reakcji na podaną adrenalinę należy podać drugą i trzecią dawkę adrenaliny domięśniowo w odstępach 5–15 minutowych.

Astma oskrzelowa

Astma jest **przewlekłą, zapalną chorobą układu oddechowego**, której zaostrzenie może **bezpośrednio zagrozić życiu** ucznia. Nagłe napady astmy mogą prowadzić do całkowitej niewydolności oddechowej.

- **Przyczyny:**
 - Narażenie na alergenów (kurz, zwierzęta),
 - wysiłek fizyczny,
 - zanieczyszczenie powietrza,
 - infekcja,
 - różnica temperatur powietrza.
 - w trakcie opieki nad uczniem w szkole należy zwrócić uwagę na sytuacje, które mogą wyzwać napady astmy (np. zajęcia na świeżym powietrzu w czasie sezonu pylenia i w sytuacji nagłego ochłodzenia).
- **Objawy napadu astmy:**
 - męczący, suchy kaszel;
 - świszczący, głośny oddech;
 - przyspieszenie oddechu;
 - trudności w oddychaniu, uczucie ucisku w klatce piersiowej;
 - trudności w mówieniu z powodu skróconego oddechu;
 - poruszanie skrzydełkami nosa przy oddychaniu;
 - nadmierne ruchy klatki piersiowej przy oddychaniu;
 - sine usta, paznokcie.

- **Postępowanie:**
 - Wezwij zespół ratownictwa medycznego oraz powiadom rodzica ucznia – jeżeli możesz poproś o to inną osobę; powiedz dyspozytorowi ratownictwa medycznego, że uczeń ma duszność, a w przypadku potrzeby, poproś dyspozytora o wskazówki, jak pomóc uczniowi;
 - pozwól uczniowi odpocząć i przyjąć dowolną pozycję ciała ułatwiającą oddychanie;
 - nie zmuszaj ucznia do położenia się (w czasie napadu duszności zazwyczaj dziecko woli siedzieć i podierać się rękami);
 - zachowaj spokój i zachęcaj ucznia do spokojnego oddychania;
 - uważnie obserwuj ucznia i nie pozostawiaj jego bez opieki osoby dorosłej;
 - sprawdź, czy uczeń posiada przy sobie leki przepisane przez lekarza do podania w napadzie astmy, jeżeli tak to podaj je, zgodnie z zaleceniem;
 - jeżeli brak jest dokładnych zaleceń, w miarę dostępności podaj uczniowi 2 wdychy salbutamolu (100 mcg/dawkę) bezpośrednio z inhalatora albo przez komorę pośrednią z maską lub ustnikiem w odstępie 10– 20 sekund;
 - co 10 minut oceniaj stan ucznia, jeżeli duszność się nie zmniejsza, w miarę dostępności podaj kolejne 2 wdychy salbutamolu i powtarzaj tę procedurę aż do przybycia zespołu ratownictwa medycznego.

Alergiczny nieżyt nosa

- **Przyczyny:**
 - Objawy alergicznego nieżytu nosa występują po **ekspozycji na uczulający alergen**, np. w sezonie kwitnienia drzew i traw, **na początku sezonu grzewczego** (uczulenie na kurz), a także **w sytuacji obecności w klasie** (szczególnie siedzenie w jednej ławce) **osoby posiadającej w domu silnie uczulające zwierzęta** (np. koty, gryzonie; alergeny te mogą być przenoszone na ubraniu).
- **Objawy:**
 - wodnisty, lejący katar;
 - napadowe kichanie;
 - świąd nosa;
 - świąd i zaczerwienienie spojówek oczu.
- **Postępowanie:**
 - W przypadku nagłych objawów alergicznego nieżytu nosa i ewentualnie towarzyszącego zapalenia spojówek, w miarę dostępności **zastosuj jedną dawkę leku przeciwhistaminowego w formie syropu, kropli lub tabletek.**

Atopowe zapalenie skóry

Atopowe zapalenie skóry (AZS) to **przewlekła, zapalna, niezakaźna choroba** skóry przebiegająca z okresami nasilenia objawów i remisji.

- **Przyczyny:**
 - Narażenie na **alergeny, przegrzanie, spocenie, stres, infekcja.**
- **Objawy:**
 - Zaostrzenie AZS objawia się **zaczerwienieniem, zmianami skórnymi i silnym świądem skóry.** W trakcie zaostrzenia choroby uczeń może **uporczywie się**

drapać, mieć problemy z koncentracją uwagi, może wydawać się rozdrażniony i nadrużliwy.

○ **Postępowanie:**

- zapewnij uczniowi odpowiednie warunki do smarowania ciała emolientem;
- unikaj sytuacji, w których może dojść do spocenia lub nadmiernego przegrzania skóry ucznia, w tym kontrolować temperaturę w pomieszczeniach, która nie powinna przekraczać 21°C, oraz adekwatnie dobierać zakres ćwiczeń fizycznych w ramach zajęć wychowania fizycznego;
- jeżeli jest to możliwe zapewnij uczniowi warunki do umycia ciała i zastosowanie emolientu po zajęciach wychowania fizycznego;
- zapewnij uczniowi optymalny wybór miejsca w klasie:
 - w sezonie grzewczym zdaleka od kaloryferów, latem albo wiosną miejsce to nie powinno być w obszarze bezpośredniego nasłonecznienia,
 - jeżeli w szkole znajdują się tablice przeznaczone do pisania kredą, ławka ucznia nie powinna znajdować się w pobliżu (pierwszy rząd ławek) i uczeń powinien być zwolniony z obowiązku tzw. „dyżurnego”;
- zwróć uwagę na zachowanie przez ucznia higieny ciała, przede wszystkim dłoni i paznokci (odpowiednio skrócone);
- konsultuj z rodzicami oraz w porozumieniu z lekarzem opiekującym się uczniem zakres prac plastycznych lub prac ręcznych w narażeniu na potencjalne alergeny kontaktowe, po zakończeniu wspomnianych zajęć uczeń powinien dokładnie umyć ręce wybranym produktem emolientowym i następnie nałożyć emolient nawilżający.
- w przypadku zaostrzenia AZS lub nasilenia świądu w przebiegu AZS:
 - zredukuj narażenia ucznia na stres, zastosować emolient (dostarczony przez rodziców), stosować okłady chłodzące;
 - jeżeli uczeń jest ubrany za ciepło zachęć do zmiany ubioru na bardziej przewiewny;
 - zachęć ucznia do wypicia wody (odpowiednie nawodnienie organizmu);
 - w miarę dostępności podaj leki według zaleceń lekarza prowadzącego, zgodnie z informacją uzyskaną od rodziców ucznia.

Pokrzywka

Pokrzywka to **choroba skóry** charakteryzująca się występowaniem **zacerwienienia, bąbli przypominających poparzenie przez pokrzywę, obrzęków i silnego świądu skóry.**

○ **Przyczyny:**

- Narażenie na **alergen** (kurz, alergeny zwierząt, pokarmy, leki), **stres, słońce ucisk.**

○ **Objawy:**

- silny świąd,
- bąble pokrzywkowe,
- obrzęk.

○ **Postępowanie:**

- u ucznia z potwierdzonym przez lekarza rozpoznaniem pokrzywki przewlekłej postępuj **według zaleceń lekarza prowadzącego**, zgodnie z informacją uzyskaną

- od rodziców; zalecenia mogą różnić się zależnie od rodzaju pokrzywki przewlekłej zwłaszcza w przypadkach pokrzywki fizycznej (np. wynikającej z ucisku);
- usuń lub przerwij kontakt z czynnikiem podejrzanym o wywołanie epizodu pokrzywki
- zmierz temperaturę
- w przypadku pojawienia się objawów pokrzywki, w miarę dostępności podaj lek przeciwhistaminowy w formie syropu, kropli lub tabletek
- w każdym przypadku wystąpienia pokrzywki wnikliwie obserwuj ucznia
- w przypadku epizodu zaostrzenia pokrzywki, powiadom rodziców
- pokrzywka/świąd, zmiany skórne są najczęstszym i pierwszym objawem anafilaksji; wystąpienie objawów wymienionych w części III ust. 2 (dotyczącym objawów anafilaksji) jest obrazem reakcji alergicznej uogólnionej i wymaga postępowania jak w części III ust. 3 (dotyczącym postępowania w anafilaksji).

11. Procedura postępowania w przypadku wystąpienia u dzieci w szkole objawów chorobowych, choroby zakaźnej, wszawicy, świerzbu itp.

DEFINICJE I TERMINY

- **Choroba** – określenie każdego odstępstwa od pełni zdrowia organizmu. Choroba polega na zaburzeniu funkcji lub uszkodzeniu struktury organizmu. O zaistnieniu choroby można mówić wtedy, gdy działanie czynnika chorobotwórczego wywołuje niepożądane objawy, różniące się od czynności zdrowego organizmu.
- **Przeziębienie** – wirusowa infekcja górnych dróg oddechowych. Główne objawy to katar, kaszel, ból gardła i podwyższona temperatura ciała. Objawy zwykle ustępują po 5–7 dniach.
- **Zatrucie** – zespół objawów chorobowych wywołanych działaniem trucizny na organizm.
- **Choroby zakaźne, choroby infekcyjne** – grupa chorób ludzi, będących następstwem zakażenia ustroju czynnikiem zakaźnym i złamania sił odpornościowych organizmu (lub w odwrotnej kolejności) lub obecności w organizmie bioaktywnych toksyn (jadów) drobnoustrojów.

WSZAWICA

- **Choroba zakaźna,**
- **Przyczyny:** pasożyt – wesz głowowa.
- **Objaw:** uporczywe swędzenie, zaczerwienienie skóry głowy, szczególnie na linii włosów i za uszami, drobne ranki
- **Postępowanie:**
 - Zgłoszenie informacji do Dyrektora szkoły. Dyrektor zarządza dokonanie kontroli czystości skóry głowy wszystkich dzieci w grupie lub klasie.
 - Szkoła informuje wszystkich rodziców o stwierdzeniu wszawicy w grupie dzieci
 - Dyrektor przekazuje indywidualnie informację rodzicom dzieci, u których stwierdzono wszawicę, o konieczności natychmiastowej likwidacji wszy poprzez zastosowanie dostępnych w aptekach preparatów, zgodnie z instrukcją dołączoną do preparatu.

- W przypadku, gdy rodzice zgłoszą trudności w przeprowadzeniu kuracji (np. brak środków na zakup preparatu), **dyrektor szkoły we współpracy z ośrodkiem pomocy społecznej, udzielają rodzicom lub opiekunom niezbędnej pomocy**
- **Dziecku z wszawicą nie można zabronić uczęszczać do placówki.** Dyrektor, nauczyciel lub opiekun może zaproponować rodzicom/opiekunom rozważenie możliwości pozostawienia dziecka w domu przez okres 7-10 dni
- Dyrektor szkoły **po 7-10 dniach zarządza ponowne przeprowadzenie kontroli czystości skóry głowy** u wszystkich dzieci w grupie lub klasie

OWSICA

- Choroba pasożytnicza
- **Przyczyny:** bezpośredni kontakt z osobą chorą, kontakt z powierzchnią, miejscem czy przedmiotem skażonym przez osobę chorą
- **Objawy:** świąd okolicy odbytu, bóle brzucha, nudności, utrata apetyty, nadmierna potliwość, bezsenność
- **Postępowanie:**
 - Zgłoszenie informacji do Dyrektora szkoły przez rodziców lub gdy objawy zostaną zauważone w szkole Dyrektor powiadamia rodziców
 - Rodzice są zobowiązani do niezwłocznego odebrania dziecka ze szkoły i podjęcia leczenia
 - W trakcie leczenia dziecko powinno pozostać w domu, żeby zapobiec przenoszeniu się choroby na inne dzieci uczęszczające do szkoły. Dziecko wraca do szkoły po zakończeniu leczenia. Rodzice (opiekunowie prawni) dziecka, po przebytej przez niego chorobie zakaźnej, zobowiązani są do dostarczenia zaświadczenia od lekarza rodzinnego, że dziecko jest po zakończeniu leczenia, nie jest chore i nie jest możliwym źródłem zarażenia dla innych wychowanków.
 - Dyrektor szkoły nie zgłasza wystąpienia choroby zakaźnej, jednakże prowadzi działania mające na celu zapobieganiu rozprzestrzenianiu się chorób (dodatkowa dezynfekcja, rygor higieniczny, informacja dla rodziców i opiekunów prawnych pozostałych wychowanków).
 - W przypadku stwierdzenia wystąpienia chorób zakaźnych, zatruc pokarmowych lub przebywania na terenie szkoły dzieci chorych, należy wzmocnić rygor higieniczny. Zwiększyć częstotliwość mycia i dezynfekcji stołów, sanitariatów, zabawek.

12. Procedura dotycząca przebywania w szkole, zabaw na placu zabaw, terenie przyszkolnym, spacerów i organizowania wycieczek poza teren szkoły

1. Sala zajęć

1. Nauczyciel ma obowiązek wejść do sali pierwszy, by sprawdzić czy warunki do prowadzenia zajęć nie zagrażają bezpieczeństwu dzieci jak i jego. W szczególności powinien zwrócić uwagę na stan szyb w oknach, stan instalacji - lampy, kontakty, gniazdka elektryczne, stan mebli i krzesełek.
2. Jeśli sala zajęć nie odpowiada warunkom bezpieczeństwa, nauczyciel ma obowiązek zgłosić to do dyrektora szkoły celem usunięcia usterek. Do czasu usunięcia usterek nauczyciel ma prawo

- odmówić prowadzenia zajęć w danym miejscu. Natomiast jeżeli zagrożenie pojawi się w trakcie trwania zajęć, należy natychmiast wyprowadzić uczniów z sali przerywając zajęcia i niezwłocznie powiadomić dyrektora placówki.
3. W przypadku zaobserwowania u dziecka objawów chorobowych (np. gorączka, wymioty, biegunka, wysypka, omdlenia, itp.) lub zaistnienia zdarzenia, powodującego uraz (np. skaleczenie, stłuczenie, ukąszenie, itp.) nauczyciel ma obowiązek niezwłocznie powiadomić rodziców/ prawnych opiekunów dziecka.
 4. Każdy pracownik wykonujący swoją pracę na terenie szkoły nie może stwarzać zagrożenia dla dzieci, pracowników i innych osób przebywających na terenie placówki.
 5. Pracownicy obsługi mają obowiązek przechowywać narzędzia pracy i środki czystości w miejscach do tego przeznaczonych, odpowiednio zabezpieczonych przed dostępem dzieci.
 6. Wszyscy pracownicy powinni posiadać odpowiednie przeszkolenia z zakresu bhp, ochrony ppoż. oraz pierwszej pomocy przedmedycznej.

2. Plac zabaw/teren przyszkolny

- 1) Podczas pobytu uczniów na terenie przyszkolnym od pierwszych dni września nauczyciel uczy uczniów klas I bezpiecznego korzystania z urządzeń terenowych zgodnie z zasadami bezpieczeństwa.
- 2) Ilość dzieci przebywających na placu zabaw dostosować jego powierzchni oraz zainstalowanego na nim sprzętu zabawowego.
- 3) Nauczyciel przestrzega wymogu, aby zabawy były organizowane zgodnie z regulaminem bezpiecznego użytkowania placu zabaw umieszczonego na placu zabaw.
- 4) Nauczyciel zobowiązany jest do sprawdzania stanu liczebnego dzieci przed wyjściem na plac zabaw, w trakcie pobytu i przed powrotem do sali.
- 5) Podczas pobytu uczniów na placu zabaw/terenie przyszkolnym nauczyciel ma obowiązek czuwania nad bezpieczeństwem i organizowania dzieciom warunków do bezpiecznej zabawy.
- 6) Nauczyciel w czasie sprawowania opieki nad dziećmi nie prowadzi żadnych PRYWATNYCH rozmów z innymi osobami, zarówno osobistych jak i telefonicznych. Uwaga nauczyciela jest skupiona wyłącznie na powierzonych jego opiece dzieciach.
- 7) W czasie dużego nasłonecznienia dzieci powinny być zaopatrzone w nakrycie głowy i w miarę możliwości przebywać w zacienieniu.

3. Wyjścia i wycieczki reguluje Regulamin wyjść i wycieczek Publicznego Przedszkola i Szkoły Podstawowej Marco Polo.

5. W przypadku zajęć organizowanych poza szkołą:

- 1) Przez zajęcia poza terenem szkoły rozumie się wszystkie formy pracy opiekuńczej, wychowawczej i dydaktycznej, prowadzone poza budynkiem i terenem przyszkolnym.
- 2) Nauczyciele sprawdzają przed każdym wyjściem z budynku czy wszystkie dzieci są odpowiednio ubrane do pory roku i panujących warunków pogodowych.
- 3) Nauczyciel przed wyjściem z dziećmi na spektakl, wystawę, spacer, pieszą wycieczkę w pobliskie tereny dokonuje wpisu do zeszytu wyjść poza teren szkoły skrupulatnie wypełniając dane: dzień, miejsce, godzinę wyjścia ze szkoły i powrotu oraz liczbę dzieci. Potwierdza wpis czytelnym podpisem. W przypadku korzystania z komunikacji miejskiej wypełnia Kartę Wyjścia.
- 4) W trakcie trwania spaceru lub wycieczki pieszej w pobliskie tereny nadzór nad dziećmi sprawuje nauczyciel. Co najmniej 1 osoba dorosła nad 25 uczniów.

- 5) Podczas przemieszczania się dzieci środkami komunikacji miejskiej na 15 dzieci przypada 1 opiekun.
- 6) Podczas dłuższych wyjść pieszych i wyjazdu, funkcję opiekuna może sprawować rodzic, który deklaruje znajomość zasad w pisemnym oświadczeniu.
- 7) Całkowitą odpowiedzialność za zdrowie i życie dzieci podczas spacerów i wycieczek ponosi nauczyciel.
- 8) W trakcie trwania spaceru, pieszej wycieczko dzieci idą parami w kolumnie para za parą.
- 9) Przejście przez ulicę odbywa się tylko w wyznaczonych miejscach, dzieci przechodzą sprawnie parami; nauczyciel asekuje grupę stojąc na środku jezdni.
- 10) W przypadku choroby dziecka, złego samopoczucia, dziecko nie może uczestniczyć w spacerze, wycieczce pieszej, nauczyciel zobowiązany jest powiadomić rodziców o zaistniałej sytuacji.

13. Procedura dotycząca zachowania bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz postępowania w sytuacji wystąpienia zagrożenia wymagającego przeprowadzenie ewakuacji

1. Nauczyciel ma obowiązek wejść pierwszy do sali, zwrócić uwagę na stan techniczny pomieszczenia, sprawdzić, czy warunki do prowadzenia zajęć nie zagrażają bezpieczeństwu dzieci.
2. Nauczyciel i pozostali pracownicy szkoły w przypadku zauważenia pożaru są zobowiązani do zachowania spokoju, niewywoływania paniki i natychmiastowego zaalarmowania innych osób okrzykiem: „Pali się – pożar”, a następnie do powiadomienia dyrektora lub osoby go zastępującej.
3. W sytuacji wystąpienia pożaru decyzję o przeprowadzeniu ewakuacji dzieci i mienia oraz sposobie gaszenia pożaru podejmuje Dyrektor Szkoły, a w razie jego nieobecności osoba upoważniona lub wyznaczona.
4. Za bezpieczeństwo przeprowadzenia ewakuacji uczniów odpowiedzialny jest Dyrektor placówki, który jednocześnie nią kieruje, a w czasie jego nieobecności osoba upoważniona.
5. Ewakuację na wypadek pożaru lub innego niebezpieczeństwa należy prowadzić w następujących etapach:
 - 1) Ogłoszenie alarmu o pożarze lub innym niebezpieczeństwie przy użyciu komunikatu głosem: **uwaga, uwaga, ogłaszam alarm ewakuacyjny!**
 - 2) Zaalarmować straż pożarną.
 - 3) Przystąpić do ewakuacji uczniów zgodnie z planem ewakuacji.
 - 4) Jeżeli istnieje taka możliwość, przystąpić do gaszenia pożaru przy użyciu podręcznego sprzętu gaśniczego (gaśnice, koce gaśnicze).
 - 5) Na terenie szkoły muszą być wyznaczone osoby odpowiedzialne za ewakuację i posiadać ukończone szkolenie z tego zakresu.
 - 6) Obowiązkiem nauczyciela jest bezpieczne wyprowadzenie uczniów:
 - a) nauczyciel wyprowadza uczniów z pomieszczeń ustalonymi drogami ewakuacyjnymi;
 - b) nakazuje uczniom poruszać się parami, a sam idzie na końcu sprawdzając czy wszystkie dzieci opuściły miejsce zdarzenia;
 - c) nauczyciel wyprowadza dzieci w bezpieczne miejsce wyznaczone w planie ewakuacji.

6. Dyrektor lub inny upoważniony pracownik są zobowiązani do powiadomienia straży pożarnej i zarządzenia ewakuacji obiektu. Dzwoniąc po straż pożarną (telefon alarmowy 998 lub 112), należy określić:
 - 1) gdzie się pali (adres, nazwa obiektu, piętro),
 - 2) co się pali (np. pomieszczenie biurowe, dach, śmietnik),
 - 3) czy istnieje zagrożenie dla ludzi,
 - 4) oraz podać imię i nazwisko, a także numer telefonu, z którego wzywa się straż pożarną
7. Z chwilą przybycia straży pożarnej należy podporządkować się poleceniom dowódcy przybyłej jednostki i udzielić niezbędnych informacji.
8. Każda osoba przystępująca do akcji powinna pamiętać, że:
 - 1) w pierwszej kolejności należy ratować ludzi,
 - 2) trzeba wyłączyć dopływ prądu i gazu do pomieszczeń objętych pożarem,
 - 3) nie wolno otwierać bez potrzeby drzwi, okien i innych otworów w budynkach objętych pożarem, gdyż sprzyja to rozprzestrzenianiu ognia,
 - 4) nie wolno gasić wodą instalacji i urządzeń elektrycznych pod napięciem, cieczy palnych i substancji chemicznych reagujących z wodą, np. karbidu, sodu, potasu i innych.
9. Na terenie obiektu obowiązuje bezwzględny zakaz palenia papierosów i używania otwartego ognia.
10. We wszystkich pomieszczeniach obowiązuje bezwzględny zakaz używania grzałek elektrycznych, piecyków, podgrzewaczy bez zgody dyrektora z wyjątkiem miejsc do tego przeznaczonych.
11. Awarie i usterki należy niezwłocznie zgłaszać dyrektorowi w celu usunięcia ich przez osoby uprawnione.
12. Nauczyciele i pozostali pracownicy szkoły są zobowiązani:
 - 1) mieć aktualne potwierdzenie odbycia szkolenia BHP, w tym szkolenia z zakresu bezpieczeństwa pożarowego,
 - 2) znać obowiązujące w placówce stosowne instrukcje, w tym instrukcję w razie powstania pożaru,
 - 3) znać numery telefonów alarmowych, plany ewakuacyjne i oznakowanie dróg ewakuacyjnych,
 - 4) umieć posługiwać się podręcznym sprzętem gaśniczym oraz znać swoje obowiązki i procedury postępowania na okoliczność różnych zagrożeń, w tym zagrożenia pożarowego,
 - 5) w trakcie alarmu pożarowego (próbnej ewakuacji) stosować się do wytycznych zawartych w instrukcji bezpieczeństwa pożarowego szkoły.

14. Procedura dotycząca monitorowania osób wchodzących i opuszczających teren szkoły

1. Każdy pracownik szkoły ma obowiązek monitorowania osób wchodzących na teren placówki.
2. Z chwilą spotkania obcej osoby lub zauważeniu jej na terenie szkoły, pracownik przejmuje kontrolę nad tą osobą, a w szczególności:
 - 1) prosi o podanie celu wizyty,
 - 2) prosi o podanie nazwiska osoby, z którą chce się widzieć obca osoba,
 - 3) prowadzi ją do właściwej celowi wizyty osoby,
 - 4) w przypadku gdy obca osoba zachowuje się podejrzanie; nie ujawnia celu wizyty lub zachowuje się nienaturalnie bądź agresywnie, pracownik natychmiast powiadamia dyrektora, który powiadamia Policję.

W NAGŁYCH WYPADKACH WSZYSTKIE DZIAŁANIA PRACOWNIKÓW SZKOŁY BEZ WZGLĘDU NA ZAKRES ICH CZYNNOŚCI SŁUŻBOWYCH, W PIERWSZEJ KOLEJNOŚCI SKIEROWANE SĄ NA ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA DZIECIOM

15. Procedura dotycząca zachowania się w sytuacji znalezienia niebezpiecznych przedmiotów i rzeczy na terenie szkoły

1. Po zauważeniu niebezpiecznego lub podejrzanego przedmiotu na terenie szkoły, należy powiadomić o tym dyrektora placówki.
2. Należy podjąć działania uniemożliwiające dzieciom kontakt z niebezpiecznymi przedmiotami lub środkami.
3. Zachowując środki ostrożności należy zabezpieczyć przedmioty i rzeczy przed dostępem do nich osób niepowołanych.
4. Jeżeli są to przedmioty przyniesione przez ucznia, nauczyciel przeprowadza z rodzicami rozmowę celem zobowiązania ich do dokładniejszego pilnowania i sprawdzania co dziecko zabiera z domu do szkoły.
5. Należy powiadomić o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły.
6. Należy sporządzić notatkę służbową z zaistniałego zdarzenia po zakończeniu działań interwencyjnych.
7. W celu wyeliminowania ponownego wystąpienia zagrożenia, należy przeprowadzić z personelem analizę zaistniałych zdarzeń i wprowadzić środki zapobiegawcze.
8. W przypadku niemożności usunięcia zagrożenia, należy wyprowadzić uczniów, powiadomić dyrektora i odpowiednie służby (straż pożarną, policję).
9. W trakcie prowadzenia akcji przez w/w służby podporządkować się kierującym akcją.

16. Procedura dotycząca przypadku przemocy w rodzinie

II. Zadania i rola placówek oświatowych w świetle obowiązujących przepisów

1. W sytuacjach drastycznych, jak przemoc wobec dziecka, wykorzystanie seksualne, rażące naruszenie prawa, zagrożenie dla życia i zdrowia dziecka, prawo nie pozwala na dowolność i zdanie się na własne odczucia. Stosowne przepisy stanowią o tzw. społecznym bądź prawnym obowiązku powiadomienia. Każdy, komu znane jest zdarzenie zagrażające dobru dziecka lub działanie rodziców na jego szkodę, jest obowiązany powiadomić o tym sąd.
2. Obowiązek ten spoczywa w szczególności na urzędach administracji publicznej, takich jak urzędy stanu cywilnego, sąd, policja, placówki oświatowe, szkoły, urzędy państwowe i samorządowe, prokuratura, opiekunowie społeczni, placówki i instytucje zajmujące się pomocą dziecku i rodzinie, które otrzymały taką informację w związku ze swoją działalnością.
3. Na pracownikach instytucji publicznych i niepublicznych pracujących z dziećmi spoczywa szczególny obowiązek reagowania na wszelkie przypadki zagrożenia dziecka bądź zagrożenia innych ze strony dzieci.
4. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia o stosowaniu przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku

Regulamin dotyczący bezpieczeństwa w Publicznej Szkole Podstawowej „Marco Polo” prowadzonym przez Ogólnopolskiego Operatora Oświaty

- zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” przez przedstawiciela jednego z podmiotów wymienionych w art. 9d ust. 2 Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
5. W przypadku braku możliwości wypełnienia formularza „Niebieska Karta – A” z uwagi na nieobecność osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, ze względu na stan jej zdrowia lub zagrożenie jej życia lub zdrowia wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie. W przypadku, gdy nawiązanie bezpośredniego kontaktu z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest niemożliwe, wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje bez udziału tej osoby.
 6. Wszczynając procedurę, podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
 7. Rozmowę z osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi i poszanowanie godności tej osoby oraz zapewniających jej bezpieczeństwo.
 8. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec dziecka czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, zwane dalej działaniami, przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.
 9. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec dziecka, są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem dziecka przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, zwanej dalej osobą najbliższą.
 10. Działania z udziałem dziecka, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięte przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności psychologa.
 11. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”.
 12. Wzór formularza „Niebieska Karta – B” stanowi załącznik nr 2 do Rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.
 13. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
 14. Formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie.
 15. Przekazanie oryginału wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego następuje niezwłocznie, nie później niż w ciągu siedmiu dni od dnia wszczęcia procedury. Jeśli formularz ma zostać przekazany na określony adres pocztą, niezbędne jest potwierdzenie odbioru.
 16. Kopię wypełnionego formularza „Niebieska Karta – A” pozostawia się u wszczynającego procedurę.
 17. W ramach procedury przedstawiciel oświaty:

- a) podejmuje działania, o których mowa w Rozporządzeniu, tj. udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - b) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
 - c) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje je o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i wzięcia udziału w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
 - d) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności dzieci,
 - e) udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodziny, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
18. Występowanie pojedynczego objawu nie jest dowodem na to, że dziecko jest krzywdzone. Jeśli jednak objawy się powtarzają bądź kilka występuje jednocześnie, możliwe, że mamy do czynienia z przemocą.

III. Podstawowe informacje dla nauczyciela: jak rozpoznać, czy dziecko w rodzinie jest krzywdzone

1. **Krzywdzenie psychiczne:** upokarzanie, odrzucanie, izolowanie, ignorowanie, wyszydzanie, krytykowanie, terroryzowanie, zmuszanie do wysiłku przekraczającego jego możliwości, zastraszanie, grożenie dziecku. Dziecko doznające takiej przemocy zachowuje się nieadekwatnie do wieku, wykazuje zaburzenia jedzenia (niedojadanie, nadmierne objadanie się, wymioty), okalecza się, ma problemy ze snem i koszmary, odczuwa strach przed zaśnięciem.
2. **Wykorzystywanie seksualne:** dziecko wykorzystywane seksualnie jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, unika kontaktu z dorosłymi, opisuje zachowanie osoby dorosłej wskazujące na to, że ta próbowała je uwieść. Dziecko takie jest przygnębione, wycofane, ma problemy z koncentracją uwagi, zaczyna zachowywać się agresywnie, ma trudności w relacjach z rówieśnikami, odmawia przebijania się w towarzystwie innych. Ma także problemy ze snem, przejawia dolegliwości bólowe intymnych części ciała, a także głowy i brzucha. Zdradza trudności np. z siedzeniem, chodzeniem, oddawaniem moczu, kału, ma częste infekcje dróg moczowo-płciowych, widoczne siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach oraz otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne skóry, a także krwawienia. Sygnałem ostrzegawczym jest również zbyt duża erotyzacja dziecka oraz odgrywana przemoc seksualna, np. na lalkach, zabawkach.
3. **Zaniedbania bytowe, wychowawcze:** zauważalne objawy u dziecka to w szczególności bardzo niska higiena osobista (dziecko jest brudne, cuchnie, ma brudne paznokcie i ubranie, widać ślady licznych ukąszeń, świerzb). Dziecko takie jest głodne, często choruje, jest zmęczone, apatyczne. Rodzice nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka. Objawy zaniedbania dziecka w wieku szkolnym:

- a) fizyczne: niski wzrost, małowłowie, dziecko jest zaniedbane i brudne,
- b) rozwojowe: opóźniony rozwój mowy, ograniczony zakres uwagi, niedojrzałość społeczno-emocjonalna, zaburzenia procesów poznawczych i zdolności uczenia się,
- c) zachowanie: nadmierna pobudliwość, agresja, impulsywność, zaburzenia nerwicowe.

17. Procedura dotycząca postępowania w sytuacji podejrzenia krzywdzenia dziecka przez pracownika szkoły

1. Osoba, która zauważyła, że jakiegokolwiek dziecko jest krzywdzone przez pracownika szkoły, zobowiązana jest niezwłocznie powiadomić o tym dyrektora placówki, a w przypadku jego nieobecności osobę ją zastępującą oraz sporządzić notatkę służbową zawierającą dokładny opis zaistniałej sytuacji.
2. Dyrektor wzywa na rozmowę pracownika, w sprawie którego została sporządzona notatka. W rozmowie, oprócz wyżej wymienionych osób, uczestniczy psycholog lub inne osoby z zespołu interwencyjnego.
3. Dyrektor sporządza notatkę służbową zawierającą przebieg rozmowy, listę osób w niej uczestniczących, a także wnioski i postanowienia.
4. W przypadku potwierdzenia podejrzenia, że fakt krzywdzenia miał miejsce, na wniosek dyrektora Organ Prowadzący wszczyna postępowanie zmierzające do ukarania pracownika karą porządkową lub dyscyplinarną.

18. Procedura dotycząca postępowania w sytuacji wtargnięcia napastnika (terrorysty) do szkoły

1. Poniższe rekomendacje odnoszą się do niezbędnej reakcji nauczyciela i dotyczą sytuacji wtargnięcia napastnika z niebezpiecznym narzędziem lub bronią, który strzela do osób znajdujących się na korytarzu i w salach lekcyjnych, tzw. aktywny strzelec.
 - a) Jeżeli nie miałeś szansy na ucieczkę, ukryj się, zamknij drzwi na klucz (zabarykaduj się) - szybkie zamknięcie drzwi może uniemożliwić napastnikowi wejście do pomieszczenia i zabicie kolejnych osób
 - b) Wycisz i uspokój uczniów - wszelkie dźwięki wydostające się z sal lekcyjnych mogą spowodować próbę wejścia napastnika do pomieszczenia lub ostrzelanie sali lekcyjnej przez drzwi czy ścianę
 - c) Zaopiekuj się uczniami ze SPE i uczniami, którzy potrzebują pomocy - należy zwrócić szczególną uwagę na dzieci, które specyficznie reagują na stres i mogą mieć problemy z opanowaniem emocji
 - d) Każ bezwzględnie wyciszyć, wyłączyć telefony - niespodziewane sygnały telefonów mogą zdradzić obecność osób wewnątrz zamkniętych pomieszczeń i zachęcić napastnika do wejścia.
 - e) Poinformuj policję wysyłając informację tekstową - SMS o zaistniałej sytuacji - w przypadku wtargnięcia napastnika do szkoły niezbędnym jest natychmiastowe przekazanie informacji policji
 - f) Zasłoń okno, zgaś światło - należy zaciemnić salę aby utrudnić obserwację osób zabarykadowanych w salach lekcyjnych przez osoby współpracujące z napastnikami, a znajdujące się na zewnątrz obiektu szkolnego

- g) Nie przemieszczaj się - przemieszczanie się może powodować dźwięki lub cień, który może zostać zauważony przez napastników
- h) Stań poniżej linii okien, zejdź ze światła drzwi - przebywanie w świetle drzwi rzuca cień i może zostać zauważone przez napastników
- i) Zejdź z linii strzału, połóż się na podłodze - z reguły napastnicy strzelają na wysokości około 1 do 1,5 m. Strzały z broni palnej bez problemu penetrują drzwi i mogą zabić osoby znajdujące się wewnątrz .
- j) Jeżeli padną strzały, nie krzycz - napastnicy oddając na ślepo strzały przez zamknięte drzwi chcą sprowokować krzyki przerażonych osób i upewnić się czy w salach rzeczywiście nikogo nie ma
- k) Nie otwieraj nikomu drzwi - interweniujące oddziały policji w przypadku takiej konieczności same otworzą drzwi. Napastnicy mogą zmusić osoby funkcyjne do przekazania komunikatu, który ma spowodować otwarcie drzwi
- l) W przypadku wtargnięcia napastnika do pomieszczenia podejmij walkę, która może być ostatnią szansą na uratowanie życia - w sytuacji obecności aktywnego strzelca jego celem jest zabicie jak największej liczby ludzi. W takiej sytuacji podjęcie walki może dać jedyną szansę na uratowanie życia W przypadku bezpośredniego kontaktu z napastnikami, którzy dążą do przejęcia kontroli nad szkołą:
 - Wykonuj bezwzględnie polecenia napastnika - wszelkie próby oporu mogą być uznane przez napastników jako akt agresji i zakończyć się śmiercią zakładników
 - Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste, np. telefon - wszelkie próby oszukania napastników mogą zakończyć się śmiercią osoby oszukującej
 - Poinformuj, że nie możesz wykonać jakiegoś polecenia - w takim przypadku ewentualne niewykonanie polecenia napastników nie zostanie potraktowane jako próba oporu
 - Nie patrz terrorystom w oczy, unikaj kontaktu wzrokowego - w takiej sytuacji patrzenie w oczy może zostać uznane za akt prowokacji i agresji
 - Nigdy nie odwracaj się plecami do napastnika - odwracanie plecami może zostać uznane jako akt agresji czy lekceważenia, utrudnia także orientację w sytuacji
 - Nie zwracaj na siebie uwagi - niezwracanie na siebie uwagi może zwiększyć szansę na uratowanie życia w przypadku, gdy zamachowcy zdecydują się zabić kogoś dla przykładu
 - Nie lekceważ napastnika i nie bądź agresywny - brak szacunku i agresja mogą zostać ukarane przez zamachowców
 - Nie oszukuj terrorysty - oszustwo może zostać potraktowane jako brak szacunku czy agresji i zostać ukarane
 - Uspokój uczniów, zawsze zwracaj się do nich po imieniu - zwracanie się do uczniów po imieniu pozwala na ich spersonalizowanie, co może spowodować lepsze ich traktowanie przez zamachowców
 - Poinformuj napastnika o uczniach ze schorzeniami - wiedza ta w konsekwencji obniży agresję ze strony zamachowców wobec dzieci, których zachowanie odstaje od reszty
 - Pytaj zawsze o pozwolenie, np. gdy chcesz się zwrócić do uczniów - każda aktywność podjęta bez zgody zamachowców może zostać potraktowana jako akt oporu czy agresji i w konsekwencji ukarana
 - Zawsze korzystaj z dobrej woli terrorysty - nigdy nie wiadomo, kiedy kolejny raz będziemy mogli napić się czy zjeść posiłek.
- m) W przypadku działań antyterrorystycznych podjętych przez policję:

- Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę - policja w trakcie operacji odbijania zakładników nie jest w stanie odróżnić napastników od ofiar
 - Nie próbuj pomagać służbom ratowniczym, dyskutować z nimi - próba pomocy siłom bezpieczeństwa bez ich wyraźnej zgody czy prośby może zostać potraktowane jako akt agresji
 - Połóż się na podłodze, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy - taka pozycja pozwala widzieć ewentualne niebezpieczne narzędzia będące w posiadaniu zamachowców, którzy wtopili się w szeregi zakładników
 - Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniom - postawa taka ułatwia działania policji, a także identyfikację zamachowców, którzy próbują się wtopić w szeregi napastników
 - Nie trzymaj oczu w przypadku użycia gazów łzawiących - tarcie oczu tylko pogarsza skutki użycia gazu łzawiącego
 - Pytaj o pozwolenie zaopiekowania się swoimi uczniami - wszelkie samowolne działania mogą zostać potraktowane jako akt agresji i mogą utrudnić akcję ratunkową
 - Odpowiadaj na pytania funkcjonariuszy - policja zbiera kluczowe informacje mające się przyczynić do skutecznej akcji uwolnienia zakładników i identyfikacji zamachowców
- Bądź przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona - w pierwszej fazie operacji odbijania zakładników policja nie jest w stanie odróżnić zakładników od napastników, którzy często próbują się wtopić w tłum i uciec z miejsca ataku
- Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, oddal się we wskazanym kierunku - w przypadku interwencji sił bezpieczeństwa należy wykonać polecenia dokładnie tak, jak tego chcą siły interwencyjne
- Nie zatrzymuj się dla zabrania rzeczy osobistych, zawsze istnieje ryzyko wybuchu lub pożaru
 - najważniejsze jest uratowanie życia i zdrowia, a dopiero później ratowanie dóbr materialnych.

Każdy pracownik szkoły (pedagogiczny i niepedagogiczny) ma obowiązek zareagowania na wszelkie sygnały o ryzyku zachowania autodestrukcyjnego u ucznia, na niepokojące zachowania uczniów mogące wskazywać na zamiary samobójcze. W przypadku zaobserwowania lub posiadania informacji, że uczeń planuje podjąć lub podjął próbę samobójczą, każdy pracownik powinien niezwłocznie poinformować o tym dyrektora szkoły.

19. Procedury postępowania w przypadku zgłaszanego złego samopoczucia przez ucznia.

- **Uczeń**, który źle się czuje, powiadamia o tym fakcie nauczyciela.
- **Nauczyciel** podejmuje następujące działania:
 - Przeprowadza **rozmowę** z uczniem w celu **rozpoznania sytuacji**.
 - **Obserwuje ucznia** a w razie potrzeby udziela pomocy w sali lekcyjnej.
 - Informuje **psychologa/pedagoga oraz rodziców/opiekunów** dziecka o jego złym samopoczuciu.

- Jeżeli uczeń **wymaga natychmiastowej pomocy lekarskiej** opiekujący się nim pracownik szkoły powinien **niezwłocznie po poinformowaniu rodziców zaprowadzić go do pielęgniarki lub po konsultacji z dyrektorem wezwać pogotowie ratunkowe.**
- **Dziecko** do czasu pojawienia się rodziców/opiekunów **pozostaje pod stałą opieką pracownika szkoły.**
- W przypadku odebrania ucznia ze szkoły przez rodzica/opiekuna prawnego lub w skrajnych przypadkach gdy rodzic nie może przyjechać, ale jest poinformowany o całej sytuacji, informuje szkołę kto odbierze dziecko (dziadkowie, dorosłe rodzeństwo) – **nauczyciel dokumentuje sytuację w dzienniku** “Procedur postępowania w sytuacjach zaistnienia nagłej choroby dziecka lub wypadku z udziałem wychowanka w placówkach OOO - Oddział Wrocław”.
- **Nie zwalnia** się uczniów na podstawie **sms-a, rozmowy telefonicznej czy kartki bez osobistego stawiennictwa osoby dorosłej** po dziecko i odnotowania tego faktu w dzienniku.

20. Procedury postępowania w przypadku pojawienia się zachowań samouszkodzających u ucznia.

- **Postępowanie w sytuacji, w której uczeń dokonuje samookaleczenia:**
 - Należy **uniemożliwić uczniowi kontynuowanie czynności samookaleczenia** poprzez zastosowanie stanowczej perswazji z zachowaniem zasad bezpieczeństwa.
 - Jeżeli wydarzenie miało miejsce podczas zajęć lekcyjnych, zapewnić opiekę pozostałym uczniom z pomocą innego nauczyciela lub pracownika szkoły.
 - Niezwłocznie poinformować o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, pedagoga, psychologa szkolnego i wychowawcę klasy, do której chodzi uczeń dokonujący samookaleczenia.
 - Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny wzywa rodziców ucznia, informuje o zdarzeniu i zaleca konsultację ze specjalistami zewnętrznymi. Sporządza **kartę konsultacyjną (zał. 4)** oraz **dokument „załącznik nr 2”.**
 - Przekazuje ucznia pod opiekę rodziców, którzy są zobowiązani odebrać dziecko osobiście. **Nie zwalnia** się uczniów na podstawie **sms-a, rozmowy telefonicznej czy kartki bez osobistego stawiennictwa osoby dorosłej** po dziecko i odnotowania tego faktu w dzienniku.
 - Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły.
- **Postępowanie w przypadku powzięcia informacji, że uczeń ma ślady świadczące o samookaleczaniu się** (informacja od samego ucznia, kolegów, nauczycieli).
 - Niezwłocznie poinformować o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły, pedagoga, psychologa szkolnego i wychowawcę klasy, do której chodzi uczeń dokonujący samookaleczenia

- Wychowawca, pedagog lub psycholog diagnozują sytuację z pomocą pielęgniarki szkolnej, która dokonuje oględzin ciała oraz w razie potrzeby opatruje ślady samookaleczenia.
- Wychowawca, pedagog lub psycholog przeprowadza rozmowę z uczniem oraz powiadamia rodziców o zaistniałej sytuacji i prosi o niezwłoczne przybycie do szkoły.
- Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny wzywa rodziców ucznia, informuje o zdarzeniu i zaleca konsultację ze specjalistami zewnętrznymi. Sporządza **kartę konsultacyjną (zał. 4)** oraz **dokument „załącznik nr 2”**
- Przekazuje ucznia pod opiekę rodziców, którzy są zobowiązani odebrać dziecko osobiście. **Nie zwalnia** się uczniów na podstawie **sms-a, rozmowy telefonicznej czy kartki bez osobistego stawiennictwa osoby dorosłej** po dziecko i odnotowania tego faktu w dzienniku.
- Wychowawca, pedagog lub psycholog szkolny informuje rodziców o możliwości wsparcia psychologicznego na terenie szkoły.

21. Procedury postępowania w przypadku pojawienia się myśli samobójczych u ucznia

- **Nauczyciel**, który dowiaduje się, że uczeń ma myśli samobójcze, podejmuje następujące działania:
 - Przeprowadza **rozmowę** z uczniem w celu **rozpoznania sytuacji**.
 - Informuje **psychologa/pedagoga oraz rodziców/opiekunów** dziecka o tych myślach.
 - **Dziecko** do czasu pojawienia się rodziców/opiekunów **pozostaje pod stałą opieką pracownika szkoły**.
 - W przypadku odebrania ucznia ze szkoły przez rodzica/opiekuna prawnego lub w skrajnych przypadkach gdy rodzic nie może przyjechać, ale jest poinformowany o całej sytuacji, informuje szkołę kto odbierze dziecko (dziadkowie, dorosłe rodzeństwo) – **nauczyciel dokumentuje sytuację w dzienniku** “Procedur postępowania w sytuacjach zaistnienia nagłej choroby dziecka lub wypadku z udziałem wychowanka w placówkach OOO - Oddział Wrocław”.
 - Nauczyciel sporządza **kartę konsultacyjną (zał. 4)** oraz **dokument „załącznik nr 1”**
 - **Nie zwalnia** się uczniów na podstawie **sms-a, rozmowy telefonicznej czy kartki bez osobistego stawiennictwa osoby dorosłej** po dziecko i odnotowania tego faktu w dzienniku.

22. Procedury postępowania w przypadku prób samobójczych

- wysokim ryzyku zachowań samobójczych świadczyć może wystąpienie przynajmniej jednego z poniższych czynników:
 - mówienie o poczuciu beznadziejności, bezradności, braku nadziei,
 - mówienie wprost lub pośrednio o samobójstwie, pisanie listów pożegnalnych lub testamentu,
 - pozbywanie się osobistych i cennych przedmiotów,

- unikanie kontaktów z bliskimi kolegami, izolacja, zamykanie się w sobie,
 - zaniechanie zajęć, które dotychczas sprawiały uczniowi przyjemność,
 - przejawianie dużych zmian charakteru, nastroju, występowanie nietypowych zachowań dla danego ucznia,
 - przejawianie innych zachowań ryzykownych: okaleczanie się, zażywanie narkotyków, spożywanie alkoholu,
 - przejawianie zainteresowania tematyką śmierci, umierania itp.,
 - podejmowanie w przeszłości prób samobójczych,
 - fascynacja znanymi osobami (np. gwiazdami popkultury), które popełniły samobójstwo.
- **W przypadku powzięcia informacji, że uczeń zamierza popełnić samobójstwo (informacja od samego ucznia, kolegów, rodziny, osób postronnych)**
 - Po zdiagnozowaniu sytuacji zagrożenia wychowawca, pedagog szkolny oraz dyrektor szkoły podejmują następujące działania:
 - nie pozostawiają ucznia samego, próbują przeprowadzić go w ustronne, bezpieczne miejsce,
 - informują o zaistniałej sytuacji i zagrożeniu rodziców oraz przekazują dziecko pod opiekę rodziców (prawnych opiekunów) lub jeżeli przyczyną zagrożenia jest sytuacja domowa ucznia informują odpowiednie instytucje,
 - przekazuje ucznia pod opiekę rodziców, którzy są zobowiązani odebrać dziecko osobiście. **Nie zwalnia** się uczniów na podstawie **sms-a, rozmowy telefonicznej czy kartki bez osobistego stawiennictwa osoby dorosłej** po dziecko i odnotowania tego faktu w dzienniku - "Procedur postępowania w sytuacjach zaistnienia nagłej choroby dziecka lub wypadku z udziałem wychowanka w placówkach OOO - Oddział Wrocław".
 - jeżeli sytuacja tego wymaga wzywają pogotowie ratunkowe informując dyspozytora o zamiarach ucznia.
 - Dyrektor informuje rodziców uczniów, którzy przekazali informacje o chęci popełnienia samobójstwa swojego kolegi/koleżanki, o zaistniałej sytuacji, w celu wsparcia i obserwacji również tego ucznia.
 - **W przypadku powzięcia informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą.**
 - Po powzięciu informacji, że uczeń podjął próbę samobójczą dyrektor szkoły, wychowawca, pedagog szkolny podejmują następujące działania:
 - jeśli próba samobójcza ma miejsce w szkole, wychowawca (nauczyciel, pracownik) **powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły**, a ten **rodzica/opiekuna prawnego, wzywają pogotowie ratunkowe** informując dyspozytora o zdarzeniu.
 - dyrektor szkoły, pedagog szkolny lub wychowawca dokonują **oceny sytuacji i przeprowadzają rozmowę wspierającą z rodzicami** oraz przekazują informacje dotyczące **pomocy psychologiczno-pedagogicznej**,
 - nauczyciel sporządza **kartę konsultacyjną (zał. 4)** oraz dokument „załącznik nr 3”
 - jeśli próba samobójcza ma miejsce w domu, a rodzic poinformował o zajściu szkołę, dyrektor szkoły, pedagog szkolny przekazuje rodzicom informacje dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej,

- o próbie samobójczej dyrektor informuje Radę Pedagogiczną pod rygorem tajemnicy w celu podjęcia wspólnych działań oraz obserwacji zachowania ucznia po jego powrocie do szkoły przez wszystkich nauczycieli, pedagog szkolny planuje dalsze działania mające na celu zapewnienie uczniowi bezpieczeństwa w szkole, atmosfery życzliwości i wsparcia oraz przekazują rodzicom informacje o możliwościach uzyskania pomocy psychologiczno-pedagogicznej poza szkołą,
- w przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i sprawujący nadzór pedagogiczny nad szkołą o zaistniałej sytuacji,
- pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej innym uczniom szkoły (przede wszystkim grupie klasowej).

W przypadku zaistnienia sytuacji takich jak próby samobójcze lub samobójstwa Dyrektor szkoły powołuje niezwłocznie **Zespół Kryzysowy**, do którego zadań należy:

1. analiza zaistniałej sytuacji,
2. nawiązanie kontaktu z uczniem lub jego rodziną (ustalenie stanu zdrowia dziecka),
3. zapewnienie wsparcia psychologicznego uczniowi oraz jego rodzinie,
4. bieżące monitorowanie sytuacji ucznia,
5. nawiązanie współpracy z właściwymi instytucjami w celu rozwiązania zaistniałego problemu.

23. Procedury postępowania w przypadku samobójstwa

- W przypadku śmierci ucznia w wyniku samobójstwa Dyrektor szkoły informuje organ prowadzący i nadzorujący szkołę o zaistniałej sytuacji
- Pedagog szkolny oraz wychowawcy udzielają pomocy psychologiczno-pedagogicznej pozostałym uczniom szkoły
- Pedagog, psycholog szkolny oraz wychowawcy przekazują uczniom i rodzicom informacje o dostępnej pomocy psychologicznej - lista dostępnych placówek z aktualnymi adresami i numerami telefonów oraz telefonów zaufania.

W przypadku zaistnienia sytuacji takich jak próby samobójcze lub samobójstwa Dyrektor szkoły powołuje niezwłocznie **Zespół Kryzysowy**, do którego zadań należy:

6. analiza zaistniałej sytuacji,
7. nawiązanie kontaktu z uczniem lub jego rodziną (ustalenie stanu zdrowia dziecka),
8. zapewnienie wsparcia psychologicznego uczniowi oraz jego rodzinie,
9. bieżące monitorowanie sytuacji ucznia,
10. nawiązanie współpracy z właściwymi instytucjami w celu rozwiązania zaistniałego problemu.

24. Postępowanie nauczyciela w przypadku śmierci rodzica/opiekuna ucznia

Działania bezpośrednie:

- Dyrekcja i wychowawca ucznia zostają poinformowani o śmierci w rodzinie ucznia
- Telefoniczny lub osobisty kontakt z rodziną ucznia, którego celem jest złożenie kondolencji oraz pokazanie, że szkoła interesuje się dzieckiem i jest gotowa pomóc. Istotne jest uzyskanie zgody na przekazanie informacji nauczycielom, rodzicom i klasie, w której uczy się dziecko
- Poinformowanie personelu szkoły oraz ustalenie treści i sposobu przekazania informacji uczniom (podjęcie decyzji, jakim klasom należy powiedzieć, ile informacji można przekazać, w jaki sposób rozmawiać z uczniami). Nie dotyczy to oczywiście sytuacji, gdy rodzina kategorycznie nie wyraża zgody na przekazanie informacji o śmierci otoczeniu.
- Napisanie listu kondolencyjnego do ucznia i jego rodziny.
- Wiadomość do wszystkich rodziców uczniów z klasy ucznia w żałobie, zawierający krótką informację o tym, co się wydarzyło, co zrobiła szkoła, jak może reagować dziecko w przyszłości, gdzie można uzyskać więcej informacji oraz wsparcia psychologiczne.
- Zidentyfikowanie uczniów „szczególnego ryzyka”, czyli dzieci, które mogą w sposób szczególny utożsamić się z uczniem w żałobie, na przykład: dzieci z własną żałobą, po doświadczeniach utraty, zaburzone emocjonalnie, po próbach samobójczych czy mające trudne relacje z danym uczniem w żałobie

25. Postępowanie nauczyciela z uczniem sprawiającym problemy wychowawcze

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Przeprowadzenie rozmowy z uczniem (uczniami) o jego zachowaniu:
- Jeżeli w zdarzeniu uczestniczy więcej niż jedna osoba należy rozmawiać z każdym z osobna, zaczynając od lidera grupy,
- Miejscem rozmów powinno być pomieszczenie zapewniające spokój i brak świadków,
- Nauczyciel, który decyduje się na przeprowadzenie rozmowy powinien jasno określić jej cel, opisać zachowanie ucznia, które jest powodem rozmowy,
- Należy upewnić ucznia, że nauczyciel chce mu pomóc,
- Uczeń musi otrzymać od nauczyciela jasny i jednoznaczny komunikat o braku akceptacji złego zachowania
- Należy dać uczniowi szansę wypowiedzenia się na temat zachowania będącego powodem interwencji, uważnie wysłuchać,
- Jeżeli uczeń milczy należy powrócić jeszcze raz do propozycji pomocy,
- Omówić z uczniem skutki przejawianych przez niego zachowań oraz poinformować o potrzebie spotkania z rodzicami.
- Omówienie z rodzicami zachowania dziecka i ustalenie strategii współpracy rodziców ze szkołą:
 - przygotować plan działań wychowawczych wobec ucznia
 - pozyskać rodziców do współpracy,
 - ustalić zasady współpracy,

- opracować wspólnie z rodzicami projekt kontraktu dla dziecka, określić w nim zachowania nieakceptowane, oczekiwania wobec dziecka,
- ustalić katalog kar i nagród, terminy wykonania poszczególnych zadań określonych w kontrakcie, ustalić hierarchię konsekwencji oraz zasady odzyskiwania przywilejów.
- nauczyciel może zwrócić się do pedagoga o pomoc w przygotowaniu planu działań wychowawczych wobec ucznia lub kontraktu z uczniem
- wspólnie z uczniem i rodzicami należy przyjąć ostateczną wersję kontraktu - uczeń ma prawo negocjować warunki kontraktu.
- Monitorowanie realizacji kontraktu.
 - Jeżeli kontrakt ma być udostępniony innym nauczycielom, o fakcie tym powinni być powiadomieni rodzice i uczeń. Poinformowanie pedagoga w przypadku nie wywiązywania się ucznia z przyjętego kontraktu oraz braku zamierzonych efektów wychowawczych podjętych działań przez wychowawcę i rodziców. Poinformowanie rodziców ucznia przez pedagoga szkolnego o możliwych formach pomocy specjalistycznej w tym o diagnozie trudności wychowawczych w poradni psychologiczno - pedagogicznej w celu otrzymania wskazówek do dalszej pracy z dzieckiem.
 - Szkoła podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa w przypadku dalszego narastania trudności dziecka oraz braku współpracy szkoły z rodzicami w celu zmiany sytuacji dziecka.

26. Procedura postępowania związana z używaniem papierosów i e-papierosów w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- E-papieros (ze względu na potencjalną zawartość nikotyny) jest traktowany jako źródło nikotyny i przyczyna uzależnienia. Obowiązuje zakaz używania go w szkole i jej bezpośrednim sąsiedztwie.
- W przypadku stwierdzenia przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły faktu palenia papierosów przez ucznia, należy powiadomić wychowawcę klasy.
- Dyrektor w obecności rodzica/opiekuna prawnego przeprowadza rozmowę dyscyplinującą. Wspólnie z nim ustala konsekwencje powtórzenia się sytuacji oraz wyznacza formę rekompensaty. Uczniowi zostają przyznane punkty ujemne z zachowania.
- Wychowawca sporządza notatkę, udziela kary statutowej i wyznacza uczniowi formę rekompensaty (np. prezentacja multimedialna/referat na temat nikotynizmu, plakat antynikotynowy).
- W przypadku powtórzenia się sytuacji uczeń ponosi ustalone konsekwencje i jest kierowany na zajęcia profilaktyczne do szkolnego pedagoga lub innego specjalisty.
- W przypadku ponownego (trzeciego) naruszenia zakazu palenia - złożenie przez dyrektora wniosku na posiedzeniu rady pedagogicznej o wystawienie oceny negatywnej z zachowania w danym okresie oraz możliwości zgłoszenia zaistniałego faktu na policję.

27. W przypadku zachowań agresywnych stwarzających zagrożenie dla zdrowia lub życia oraz naruszających godność innych osób szkoła podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc - brak reakcji komunikuje uczniom, że mają prawo tak się zachowywać.
- Ważne jest wykazywanie troski o ucznia, dotyczy to zarówno ofiary jak i sprawcy.
- Nie należy potępiać ucznia, ale wskazywać na zachowania nieaprobowane, jasno wyrażać brak zgody na stosowanie agresji i przemocy.
- Każdą sytuację należy wnikliwie rozpatrywać.
- Osoba podejmująca interwencje powinna: reagować stanowczo, mówić prosto i jasno, traktować sprawcę jak osobę, która może sama wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
- Jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów, szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie).
- W czasie interwencji należy unikać: agresji fizycznej, agresji słownej (nie obrażać, nie zawstydzać, nie oceniać ucznia, nie stosować komunikatów typu „Ty”), okazywania niepewności, długich monologów i moralizowania, wchodzenia w rolę sprawcy, by mu pokazać, co czuje osoba poszkodowana.

28. Procedura związana z naruszeniem godności nauczyciela i ochroną przewidzianą dla funkcjonariuszy publicznych.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks karny;
- ustawa z dnia 26 stycznia 1982r. Karta Nauczyciela;
- ustawa z dnia 09 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich;
- art.63 Karty Nauczyciela: „ust.1. Nauczyciel, podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, korzysta z ochrony przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997r. - Kodeks karny”. „ust. 2. Organ prowadzący szkołę i Dyrektor szkoły są obowiązani z urzędu występować w obronie nauczyciela, gdy ustalone dla nauczyciela uprawnienia zostaną naruszone”.
- art. 226 Kodeksu karnego: „§ 3. Kto znieważa funkcjonariusza publicznego lub osobę do pomocy mu przybraną, podczas i w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku”. Zniewaga jest przestępstwem przeciwko godności osobistej człowieka, a więc przeciwko jego subiektywnemu poczuciu własnej wartości. Zwrot ten należy rozumieć, jako dobitne i stanowcze zachowanie się sprawcy, demonstracyjnie podkreślające pogardę w stosunku do nauczyciela. Może to być epitet słowny lub obelżywy gest, przy czym istotne dla sprawy jest nie tyle słownikowe znaczenie danego zwrotu językowego, lecz jego utarte i umowne znaczenie społeczne oraz fakt, że uważane są za obraźliwe i tak je odbiera nauczyciel.
- art. 222 Kodeksu karnego: „§ 1. Kto narusza nietykalność cielesną funkcjonariusza publicznego lub osoby do pomocy mu przybranej podczas lub w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo

Regulamin dotyczący bezpieczeństwa w Publicznej Szkole Podstawowej „Marco Polo” prowadzonym przez Ogólnopolskiego Operatora Oświaty

pozbawienia wolności do lat 3”. Nietykalność cielesna oznacza zakaz fizycznego oddziaływania sprawcy na ciało nauczyciela w sposób znieważający, przykry lub bolesny. Czynna napaść oznacza energiczne, zaczepne, gwałtowne działanie podjęte z zamiarem wyrządzenia fizycznej krzywdy, uszczerbku na zdrowiu lub zadania bólu, przy czym obrany cel nie musi zostać osiągnięty.

- art. 212 Kodeksu karnego stanowi podstawę pociągnięcia do odpowiedzialności karnej za zniesławienie funkcjonariusza publicznego (nauczyciela):
Kto pomawia inną osobę, grupę osób, instytucję, osobę prawną lub jednostkę „§ 1. organizacyjną niemającą osobowości prawnej o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności, podlega grzywnie albo karze ograniczenia wolności”.
- Zniesławienie polega na publicznym pomawianiu nauczyciela o takie postępowanie lub właściwości, które mogą poniżyć go w oczach opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebną do wykonywania zawodu pedagoga. Nie zwalnia od odpowiedzialności za zniesławienie przekazywanie wypowiedzi innych osób na zasadzie relata refero (powtarzam, co mi powiedziano).
- Za naruszenie godności osobistej nauczyciela lub innego pracownika szkoły uznaje się:
 - lekceważące i obraźliwe zachowania wobec nauczyciela lub innego pracownika szkoły wyrażone w słowach lub gestach,
 - lekceważące i obraźliwe zachowanie ucznia w stosunku do nauczyciela lub innego pracownika szkoły w obecności osób trzecich,
 - prowokacyjne zachowanie wyrażone w słowach lub gestach,
 - nagrywanie lub fotografowanie ww. pracowników szkoły bez ich wiedzy i zgody,
 - naruszenie prywatności i własności prywatnej tych osób,
 - użycie wobec nich przemocy fizycznej lub psychicznej,
 - pomówienia i oszczerstwa wobec w/w pracowników,
 - naruszenie ich nietykalności osobistej poprzez upublicznienie nieautoryzowanych informacji w Internecie i innych mediach.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- W przypadku naruszenia godności nauczyciela lub innego pracownika szkoły, przez ucznia lub inną osobę, poszkodowany ma obowiązek zgłoszenia powyższego zdarzenia do dyrektora szkoły, a w przypadku jego nieobecności do pedagoga szkolnego,
- Dyrektor szkoły albo pedagog, do którego wpłynęło takie zgłoszenie, przeprowadza z uczniem i świadkami zdarzenia rozmowę wstępną, a następnie podejmuje następujące działania:
 - Jeżeli zdarzenie ma miejsce z udziałem ucznia po raz pierwszy
 - niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji,
 - ukaranie ucznia zgodnie ze Statutem szkoły,
 - podpisanie przez rodziców/ prawnych opiekunów ucznia kontraktu indywidualnego ze szkołą, zawierającego dalsze zasady współpracy stron,
 - poinformowanie kuratora sądowego o zaistniałych okolicznościach, w przypadku, gdy uczeń ma go przydzielonego;
 - Jeżeli zdarzenie z udziałem ucznia ma miejsce po raz kolejny:

- niezwłoczne powiadomienie rodziców ucznia o zaistniałej sytuacji i wezwanie ich do szkoły,
- ukaranie ucznia przez dyrektora szkoły za rażące naruszenie postanowień Statutu,
- obniżenie uczniowi oceny zachowania co najmniej o jeden stopień,
- podpisanie przez rodziców/ prawnych opiekunów i ucznia kontraktu indywidualnego ze szkołą, zawierającego dalsze zasady współpracy stron,
- w przypadku niedotrzymania postanowień kontraktu skierowanie przez szkołę pisma do sądu rodzinnego z prośbą o rozeznanie sytuacji rodzinnej ucznia i monitorowanie oraz dokumentacja zachowania ucznia,
- w każdym przypadku należy sporządzić notatkę służbową dotyczącą zaistniałego zdarzenia.

29. Procedura postępowania w przypadku aktu wandalizmu, zniszczenia mienia szkolnego lub prywatnego.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Ustalenie rozmiaru szkody i sprawcy czynu. Nauczyciel, który zauważy szkodę podejmuje działania wyjaśniające okoliczności zdarzenia, ustala świadków zdarzenia, może skorzystać z nagrań monitoringu.
- Powiadomienie dyrektora szkoły przez nauczyciela o zdarzeniu oraz sprawcach czynu
- Przeprowadzenie rozmowy ze sprawcą czynu przez nauczyciela interweniującego. Informuje on ucznia o konsekwencjach oraz konieczności naprawy szkody i ewentualnych rekompensatach finansowych.
- Powiadomienie wychowawcy przez nauczyciela interweniującego o zdarzeniu oraz sporządzenie notatki służbowej.
- Powiadomienie rodziców przez wychowawcę o zdarzeniu i jego konsekwencjach. W czasie rozmowy ustalany zostaje termin naprawy szkody i ewentualnego rozliczenia finansowego.
- W przypadku niewywiązania się ze zobowiązań zostaną zastosowane kary statutowe.

30. Procedura postępowania w przypadku kradzieży.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Podejmowanie czynności wyjaśniających zdarzenie przez nauczyciela, który podejrzewa lub został poinformowany, że doszło do kradzieży na terenie szkoły (zidentyfikowanie poszkodowanego, przedmiotu kradzieży, świadkowie).
- Powiadomienie dyrektora szkoły o zdarzeniu oraz wychowawcy klasy i pedagoga.
- Zatrzymanie uczniów w pomieszczeniu, w którym doszło do kradzieży, (szatnia, klasa lekcyjna), jeśli zdarzenie zostało zgłoszone bezpośrednio po jego zejściu. Nauczyciel powinien zwrócić się do uczniów z prośbą o zwrot skradzionej rzeczy.
- Nauczyciel ma prawo żądać by uczeń/ uczniowie pokazali zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży oraz innych przedmiotów budzących podejrzenie, co do ich związku z poszukiwaną rzeczą.
- Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży ani teczek ucznia. Może to zrobić tylko policja.

- Wezwanie policji przez dyrektora szkoły w przypadku, gdy uczeń, pomimo wezwania nauczyciela, odmówi okazania swoich rzeczy lub przekazania skradzionej rzeczy. Policja przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia/ uczniów i podejmuje dalsze działania wynikające z przepisów prawa.
- Podejmowanie dalszych działań wynikających z przepisów prawa oraz Statutu szkoły wobec sprawcy kradzieży. Wychowawca w porozumieniu z dyrektorem szkoły ustala sankcje w stosunku do sprawcy kradzieży.
- Powiadomienie przez wychowawcę rodziców (prawnych opiekunów) o zdarzeniu i wzywaniu ich do niezwłocznego wstawienia się do szkoły. W sytuacji, gdy wychowawca jest nieobecny, rodziców (prawnych opiekunów) powiadamia pedagog lub dyrektor.
- Sporządzenie notatki służbowej z przebiegu zdarzenia (zidentyfikowanie poszkodowanego, opis skradzionej rzeczy, świadkowie, opis zdarzenia, sprawca kradzieży - jeśli jest znany) przez nauczyciela, który podejmuje interwencję.
- Do wyjaśnienia przebiegu zdarzenia może być wykorzystany zapis na monitoringu szkolnym.

31. Procedura postępowanie w przypadku alarmu bombowego

Do czasu przybycia policji akcją kieruje dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.

- Na miejsce zagrożenia incydem bombowym należy wezwać służby pomocnicze takie jak: pogotowie ratunkowe, straż pożarną, pogotowie gazowe, pogotowie wodnokanalizacyjne, pogotowie energetyczne.
- Po przybyciu policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
- Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.

Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia „bomby”:

- Użytkownicy pomieszczeń służbowych powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie, pod kątem obecności przedmiotów nieznanego pochodzenia.
- Pomieszczenie ogólnodostępne (korytarz, klatki schodowe, toalety) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu, sprawdzają i przeszukują służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
- Podejrzanych przedmiotów nie wolno dotykać! O ich lokalizacji należy powiadomić dyrektora oraz osoby odpowiedzialne za bezpieczeństwo.
- Po ogłoszeniu ewakuacji, należy spokojnie opuścić szkołę, zabierając wszystkie rzeczy osobiste (plecaki, torebki, siatki, worki, ubrania). Nie wolno zabierać żadnych przedmiotów cudzych.

Informacja o podłożeniu bomby

- Jeżeli jest to informacja telefoniczna: słuchaj uważnie, zapamiętaj jak najwięcej, notuj ważne spostrzeżenia, jeżeli masz taką możliwość, nagrywaj rozmowę, zwróć uwagę na szczegóły dotyczące głosu i nawyki mówiącego oraz wszelkie dźwięki w tle, nigdy nie odkładaj pierwszą słuchawki, jeżeli twój telefon posiada funkcję identyfikacji numeru dzwoniącego – zapisz ten numer.

- Jeżeli jest to wiadomość pisemna, zabezpiecz ją tak, aby nikt jej nie dotykał, przekaz ją Policji.
- Niezwłocznie zadzwoń pod jeden z numerów alarmowych
- Zaalarmuj dyrektora szkoły
- Dyrektor powiadamia Kuratorium Oświaty i organ prowadzący

32. Procedura postępowania nauczyciela w przypadku zachowania ucznia utrudniającego prowadzenie lekcji.

Za zachowanie ucznia utrudniające prowadzenie lekcji rozumie się: **wulgarnie zachowania w stosunku do rówieśników, nauczyciela, głośnie rozmowy, wstawanie bez powodu z ławki, spacer po sali, brak reakcji na polecenia nauczyciela.**

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Upomnienia słowne do 3 razy.
- W przypadku braku reakcji na uwagi nauczyciela, odesłanie ucznia do wychowawcy, pedagoga/psychologa lub dyrektora oraz wstawienie punktów ujemnych z zachowania.
- przypomnienie zasad zachowania podczas lekcji;
- ustalenie sposobów zmiany postępowania;
- uświadomienie zalet właściwego zachowania;
- poinformowanie o konsekwencjach dalszych niewłaściwych zachowań

Postępowanie dyrektora szkoły:

- W przypadku notorycznego złego zachowania ucznia w czasie lekcji wezwanie rodziców (prawnych opiekunów) do szkoły.
- Dyrektor szkoły wspólnie z pedagogiem lub psychologiem szkolnym oraz wychowawcą klasy prowadzą rozmowę z rodzicami, w czasie której:
 - ustalają dalsze działania wobec ucznia;
 - określają zasady współpracy między rodzicami i szkołą;
 - wskazują możliwość uzyskania pomocy specjalistycznej na terenie szkoły i poza nią.

W wyjątkowych przypadkach, jeżeli szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych i zastosowane środki zaradcze nie przyniosły oczekiwanych rezultatów, a zmiana środowiska wychowawczego może korzystnie wpłynąć na postawę ucznia, dyrektor szkoły może podjąć kroki zgodne z przepisami prawa (np. złożyć wniosek do sądu rodzinnego, wnioskować o przeniesienie do innej szkoły za zgodą Kuratora Oświaty).

33. Postępowanie w sytuacji zastraszania, wymuszania, wywierania presji oraz stosowania innych rodzajów przemocy psychicznej na terenie szkoły.

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Zgłoszenie zajścia do nauczyciela dyżurującego lub wychowawcy.

- Wychowawca niezwłocznie informuje dyrektora szkoły, pedagoga i rodziców uczniów obu stron zajęcia.
- Wychowawca wyjaśnia okoliczności zajęcia, w obecności pedagoga lub dyrektora szkoły i rodziców.
- Wobec winnego ucznia stosuje się kary zapisane w Statucie Szkoły.
- Wychowawca zobowiązany jest do sporządzenia notatki z zajęcia.

34. Postępowanie w przypadku ujawnienia cyberprzemocy (przemoc z użyciem Internetu lub telefonu komórkowego).

Nauczyciel powinien podjąć następujące kroki:

- Nauczyciel, któremu zgłoszony został przypadek cyberprzemocy powinien powiadomić o tym fakcie wychowawcę ucznia, pedagoga/psychologa i dyrektora szkoły.
- Wychowawca, pedagog/psycholog przeprowadza rozmowę z ofiarą cyberprzemocy udzielając jej wsparcia i porady.
- Wychowawca i pedagog ustala okoliczności zdarzenia i ewentualnych świadków.
- Wychowawca/pedagog przy udziale nauczyciela informatyki zabezpiecza dowody i ustala tożsamość sprawcy cyberprzemocy.
- Wychowawca/pedagog powiadamia rodziców poszkodowanego ucznia o zdarzeniu, działaniach szkoły, udziela im porady.
- Wychowawca/pedagog wyciąga konsekwencje wobec sprawcy przemocy, zawiadamia policję i/lub sąd rodzinny oraz pracuje nad zmianą postawy ucznia.
- Pedagog/psycholog monitoruje sytuację ucznia (ofiary) sprawdzając, czy nie są wobec niego podejmowane działania odwetowe ze strony sprawcy.

Postanowienia końcowe

1. W sytuacjach, które nie zostały uregulowane niniejszą procedurą, decyzję o trybie postępowania podejmuje dyrektor szkoły.

.....

Dyrektor